

ACTIVITEITENVERSLAG 2022

INLEIDING	4
OPVANG	7
1. De telefoonpermanentie	8
2. De mobiele hulpteams	11
3. Het verblijf	16
3.1. De pool "Daklozen"	16
3.1.1. Het noodverblijf	17
3.1.1.1. Het centrum voor alleenstaande mannen	19
3.1.1.2. Het centrum voor alleenstaande vrouwen (Louiza)	21
3.1.1.3. De gezinscentra	23
3.1.1.4. Het gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare mensen	26
3.1.2. Housing	28
3.1.2.1. Housing First 18-25 jaar – Step Forward	28
3.1.2.2. De Casa's	30
3.1.2.3. Issue	34
3.2. De pool "Asiel en Migratie"	35
3.2.1. De permanente centra	35
3.2.2. Capaciteit geopend als reactie op de Oekraïne crisis	38
3.2.3. Capaciteit geopend als reactie op de opvangcrisis	39
BEGELEIDING	40
4. Begeleiding - Pool "Daklozen"	41
4.1. Maatschappelijke begeleiding	41
4.2. De geneeskundige begeleiding	42
4.3. De psychologische begeleiding	44
4.4. 1.678 doorverwijzingen weg van de straat voor 1.614 personen	46
5. Begeleiding - Pool "Asiel en Migratie"	49
GETUIGENIS	50
6. Waarnemingen over het opvangen publiek – Pool "Daklozen"	51
7. Waarnemingen over het opvangen publiek – Pool "Asiel & Migratie"	56
PROGRAMMA VOOR SOCIOPROFESSIOELE INSCHAKELING	58
VASTSTELLINGEN EN VOORNEMENS	60
FINANCIËEL VERSLAG	64
PARTNERS - DANKWOORD	66

INLEIDING

Het is moeilijk om in deze terugblik het jaar 2022 te duiden na de jaren 2020 en 2021 die al de kwalificaties "uitzonderlijk" en "intens" meekregen door de impact van de Covidcrisis op onze operaties destijds.

Toch was 2022 in meer dan één opzicht onuitgegeven.

Eerst en vooral omdat door het uitbreken van de oorlog in Oekraïne plots duizenden nieuwe thuislozen strandden in Brussel, vaak gezinnen met kinderen, doorgaans volledig ontredderd bij aankomst. Dat maakte dat onze teams elke dag hun opwachting maakten bij het Zuidstation om deze mensen op te vangen zodra de treinen uit Duitsland de deuren openden en ervoor te zorgen dat zij terecht konden in onze noodopvangcentra voor onderdak. In 2022 kon Samusocial¹ zo ruim 2.600 Oekraïense vluchtelingen onderscheppen bij hun aankomst in de hoofdstad, nog vóór de registratieprocedure.

En dan was er de opvangcrisis, ten onrechte door sommigen aanvankelijk "asielcrisis" of "migratiecrisis" genoemd. Want deze crisis moet in de eerste plaats worden toegeschreven aan het onvermogen van de Staat om aan zijn plichten te voldoen bij het onthaal van mensen die internationale bescherming vragen. Wij wezen al op deze problematiek na de machtswissel in Afghanistan, die het aantal asielzoekers aanzienlijk deed toenemen. Naar aanleiding daarvan besliste Samusocial om in december 2021 een noodcentrum met 70 plaatsen te openen dat ook bij het neerschrijven van deze inleiding nog steeds operationeel is. In 2022 is deze crisis alleen maar erger geworden en diende ons mobiele team elke avond honderden mensen op straat te hulp te komen in hun geïmproviseerd verblijf langs het kanaal en in de omgeving van de Pachecolaan, soms ook in kraakpanden.

Het feit dat steeds meer mensen hun toevlucht zoeken in een kraakpand of een tijdelijk onderkomen, al dan niet met toestemming van de eigenaars, is een harde realiteit geworden in Brussel. Deze werd in 2022 nog versterkt door de opvangcrisis die honderden asielzoekers verplichtte op zoek te gaan naar alternatieven voor nachten in de buitenlucht. Om het hoofd te bieden aan deze groeiende realiteit hebben we "Cover" in het leven geroepen, een mobiel team voor gezondheidsmonitoring en schadebeperking, in samenwerking met het Lama-project, onze partner die als kerntaak heeft druggebruikers in een stedelijke omgeving therapeutische begeleiding te bieden. Alles wijst er vandaag op dat dit type hulpverlening, "outreach", in de toekomst verder moet worden uitgebouwd.

Dit jaar bleek uit onze vaststellingen op het terrein en de daaruit voortvloeiende behoeften meer dan ooit hoe noodzakelijk het is om onze opdrachten zorgvuldig te doorgronden en verder te ontwikkelen door al de problemen

die verband houden met "dakloosheid" (met financiering van het Gewest via de GGC) en de problematiek van asiel en migratie (hoofdzakelijk gefinancierd door de federale regering) door dezelfde bril te bekijken. Voor het eerst hebben we in onze opvangcentra voor daklozen ook mensen opgevangen die internationale bescherming zoeken. Beide vraagstukken zijn immers sterk met elkaar verweven. Wanneer asielzoekers de facto dakloos worden, is het logisch dat de bestaande tussenschotten in onze werking wegvallen om deze zo goed mogelijk af te stemmen op de realiteit van de bestaande behoeften.

In de praktijk zien we aan de inspanningen die onze teams leveren duidelijk hoe groot de behoeften zijn, en daarmee ook de acties die worden ondernomen om hieraan tegemoet te komen. Bij de 11.342 mensen die in 2022 door Samusocial zijn opgevangen, waren 6.553 daklozen en 2.149 aanvragers van internationale bescherming.

Van de 6.533 daklozen werden er 1.614 door onze teams verdergeholpen naar oplossingen om weg te raken van de straat. We kunnen nooit genoeg herhalen hoe belangrijk het is om in elke van onze opvangcentra in begeleiding te voorzien gelet op de vaak complexe situatie van de mensen die wij helpen.

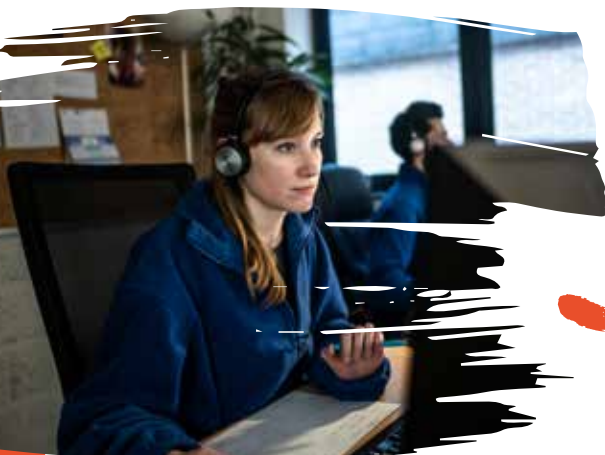
2022 bracht ook de zorgwekkende vaststelling dat een ontstellend groot aantal gezinnen dakloos is, vaak alleenstaande ouders (vrouwen met kinderen) en vrouwen alleen, vaak slachtoffer van partnergeweld. Ondanks een capaciteit van meer dan 400 plaatsen voor gezinnen bij het begin van de winter moeten onze teams soms bijzonder creatief zijn om plaatsen te vinden zodat we deze bijzonder kwetsbare groep mensen niet hoeven af te wijzen.

Ook het vraagstuk van de mensen zonder papieren en personen in een irreguliere situatie blijft brandend actueel en maakt dat honderden mensen geen alternatief vinden voor een leven op straat en in de noodopvang. Sommige mensen zonder papieren staan al jaren op de radar van onze teams. Bij gebrek aan opties om aansluiting te vinden bij de maatschappij zijn ze ondertussen chronisch dakloos, met als enig perspectief om zo de rest van hun leven te moeten doorbrengen.

Dakloosheid is een fenomeen met vele gedaanten. Het uit zich door de aanwezigheid van mensen op straat, in openbare ruimten, in onze treinstations, anderen in kraakpanden, georganiseerd of clandestien. Het gebeurt aan gezinnen met kinderen, vrouwen die het slachtoffer zijn van partnergeweld, jongeren die hun gezin hebben verlaten, ontheemden, mensen met verslavingen en/of psychologische of psychiatrische problemen... de situaties zijn legio. Met onze veertien verblijfsvoorzieningen en onze drie mobiele hulpteams proberen wij antwoorden te bieden die zo nauw mogelijk aansluiten bij de specifieke behoeften van elke individuele persoon. Maar de uitdaging is immens en stopt nooit voor onze teams op het terrein die soms blijk moeten geven van een slopende flexibiliteit om zo goed mogelijk in te spelen op de uitdagingen die elke dag brengt.

1 - Ter wille van de duidelijkheid en de samenhang met onze externe communicatie wordt in dit verslag de aanduiding "Samusocial" gebruikt in plaats van "New Samusocial", de officiële juridische benaming.

66.153
OPROEPEN VERWERKT
DOOR DE
TELEFOONPERMANENTIE

19.200
ONTMOETINGEN VAN ONZE MOBIELE HULPTEAMS
MET **1.341** MENSEN OP STRAAT

11.342
MENSEN
OPGEVANGEN
IN 14 CENTRA EN
OPVANG-
VOORZIENINGEN

**DE POOL
"ASIEL EN MIGRATIE"**

4.809 AANVRAGERS VAN
INTERNATIONALE BESCHERMING
OF VLUCHTELINGEN

DE POOL "DAKLOZEN"

6.533 PERSONEN
3.205 MANNEN, 957 VROUWEN,
2.370 MENSEN IN GEZINSVERBAND,
VAN WIE 1.458 KINDEREN

492 EQUIVALENT
VOLTijdSE
MEDEWERKERS
IN 2022,
WAARVAN 49
MET EEN CONTRACT
'ARTIKEL 60'

- 4.066 PERSONEN ONTVANGEN VOOR EEN INDIVIDUEEL GESPREK
- 2.587 PERSONEN ONTVANGEN OP MEDISCHE RAADPLEGING
- 665 PERSONEN ONTVANGEN VOOR EEN PSYCHOLOGISCH GESPREK

1.678 DOORVERWIJZINGEN
WEG VAN DE STRAAT
WAARVAN 346 NAAR EEN
PRIVÉWONING,
321 NAAR FEDASIL, 236 NAAR
EEN OPVANGTEHUIS

OPVANG

Dit jaar illustreerden de reële situatie die wij op het terrein zagen en de behoeften op dat niveau meer dan ooit de nood aan omvattend begrip en doorgedreven ontwikkeling van onze opdrachten omwille van de onderlinge verwevenheid van dakloosheid enerzijds en de vele vraagstukken in verband met asiel en migratie anderzijds. Dit geldt met name voor de opdracht "Opvang", die alle operationele activiteiten omvat om aan de primaire behoeften van mensen (verblijf, eten, verzorging) te voldoen. Samusoocial ontplooit zijn activiteiten historisch gezien rond twee polen, de pool "Daklozen" en de pool "Asiel en Migratie", maar door de opvangcrisis zijn we onze voorzieningen voor "daklozen" ook gaan inzetten voor de opvang van mensen die internationale bescherming zoeken en die gewoonlijk worden opgevangen in onze centra onder mandaat van het agentschap Fedasil.

IN
20
22

66.153 oproepen verwerkt door de telefoonpermanentie

54.543 oproepen met een vraag om onderdak

944 interventies van de mobiele hulpteams na een oproep over een persoon in nood

1. De telefoonpermanentie

De telefoonpermanentie is het zenuwcentrum van Samusocial. De dienst is zeven dagen per week de klok rond bereikbaar op het centrale telefoonnummer (02/551.12.20) en via het groene nummer (0800/99.340).

Doelstellingen:

- **Een eerste luisterend oor bieden** om te bepalen welke interventie het meest geschikt is voor de situatie van de persoon in nood (noodverblijf, informatie, een mobiel team sturen, doorverwijzen naar een andere dienst...);
- **Registratie van verzoeken om onderdak** (via het groene nummer) en **inkomende doorverwijzingen** van andere diensten (OCMW's, ziekenhuizen, politie, verenigingen...);
- **Registratie van persoonsbeschrijvingen, verzoeken om interventie** door de mobiele teams en **vragen om informatie**.

Wie belt Samusocial?

- **mensen die hulp zoeken** (onderdak, informatie, interventie van de mobiele teams, enz);
- **sociale diensten, politie, brandweer, spoedgevallen van ziekenhuizen en andere hulpdiensten uit de sociale en gezondheidszorg;**
- **burgers** die een persoon in nood willen melden.

Een proces van voortdurende verbetering

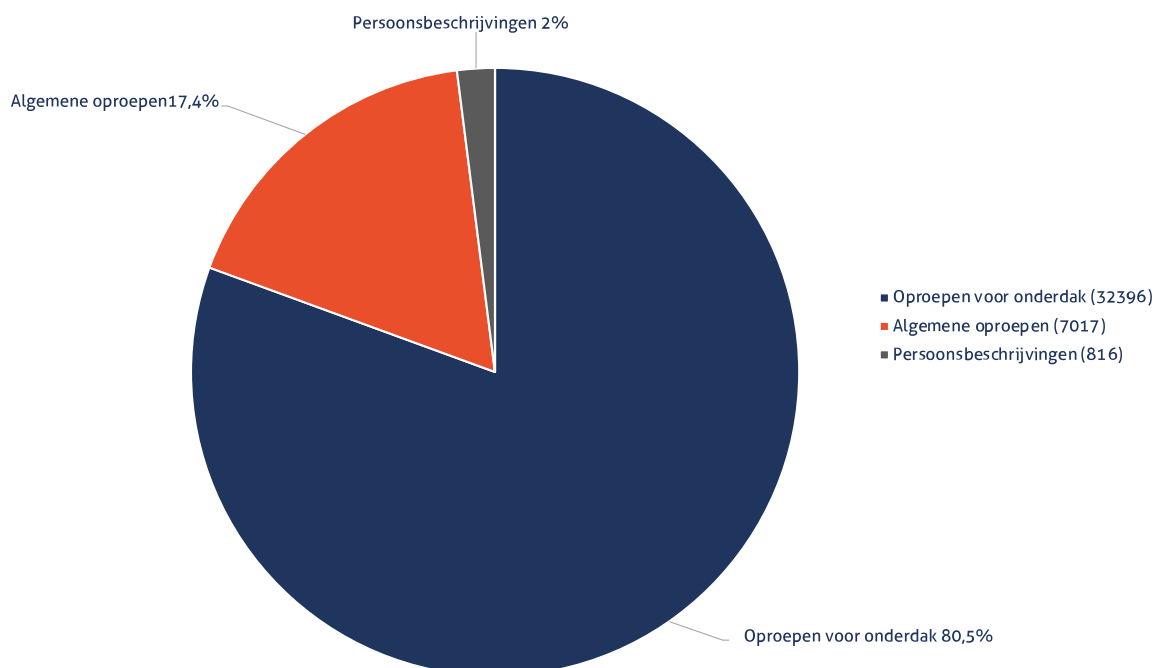
Sinds 2020 heeft de telefoonpermanentie tal van veranderingen ondergaan die ze verder moet **professionaliseren** en beter laten aansluiten bij de specifieke behoeften van ons publiek, onze partners en de burgers.

In augustus 2022 werd daartoe ook **een nieuwe telefooncentrale geïnstalleerd**. Dankzij dit nieuwe systeem krijgen de medewerkers toegang tot een individuele oproepgeschiedenis, waardoor ze efficiënter kunnen werken.

Door de aanpassingen die nodig waren voor de installatie van het nieuwe registratiesysteem bleek het niet mogelijk om voor de laatste vijf maanden van het jaar 2022 nauwgezet alle gegevens te verzamelen over de activiteit van onze telefoonpermanentie. Daarom hebben wij ervoor gekozen de analyse van de activiteiten van de telefoonpermanentie toe te spitsen op de periode van januari tot juli 2022.

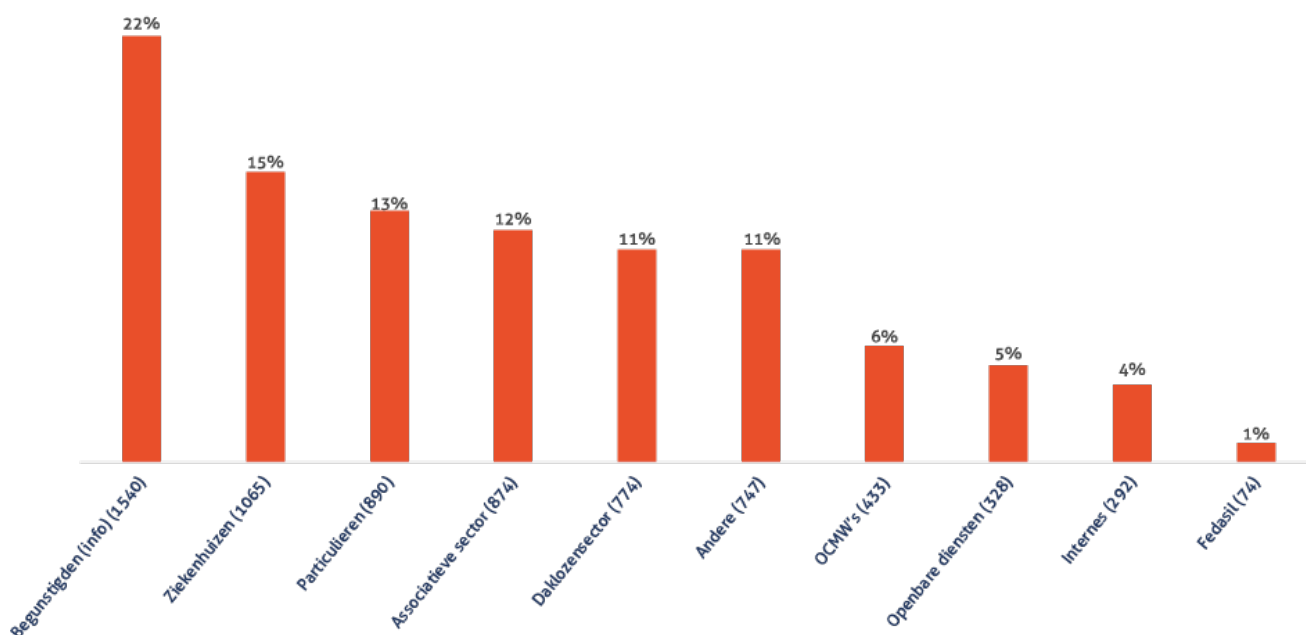
Onderverdeling van de 40.229 oproepen verwerkt door de telefoonpermanentie tussen 01/01/22 en 31/07/22

Van de 66.153 oproepen die in 2022 binnenkwamen, werden er 40.229 behandeld via de telefoonpermanentie tussen 1 januari en 31 juli.

Onderverdeling van de 7.017 algemene oproepen verwerkt door de telefoonpermanentie tussen 01/01/22 en 31/07/22

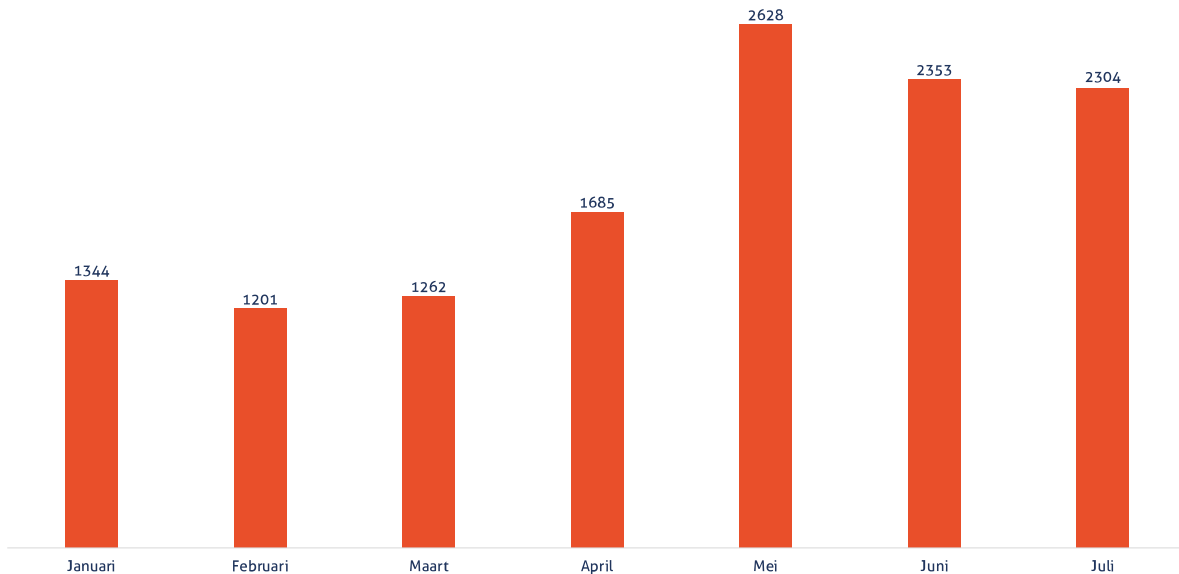
Tussen 1 januari en 31 juli 2022 zijn 7.017 algemene oproepen behandeld. Algemene oproepen zijn de binnenkomende telefoonoproepen zonder de persoonsbeschrijvingen en zonder de verzoeken om onderdak.

Aantal verzoeken om onderdak dat geweigerd moest worden bij gebrek aan voldoende opvangcapaciteit

Tussen januari en juli 2022 werden 12.777 weigeringen opgetekend. Wij stelden in mei 2022 een aanzienlijke toename vast (+55,96 % vergeleken met de maand april) van het aantal weigeringen voor onderdak als rechtstreeks gevolg van de sluiting van de plaatsen in de winteropvang. **In totaal werden van de 54.543 verzoeken om onderdak die in de loop van 2022 zijn geregistreerd, 36 % van de aanvragen geweigerd.** Helaas weerspiegelen deze cijfers niet de realiteit van de verzoeken om onderdak. Want als de laatste plaatsen van de dag via de telefoon zijn verdeeld, verspreidt deze informatie zich onmiddellijk onder de daklozen, die vervolgens niet langer de moeite nemen om contact met ons op te nemen voor verblijf.

Het nieuwe systeem van onze telefoonpermanentie leert ons ook dat 82% van de geregistreerde verzoeken afkomstig is van alleenstaande mannen.

IN
20
22

19.200 ontmoetingen op straat

1.341 geholpen personen*: 1.053 mannen, 248 vrouwen en 40 minderjarigen

45.904 hulpverleningen

879 doorverwijzingen, waarvan 614 naar de centra van Samusocial

* Het aantal mensen dat hier wordt vermeld, ligt ver onder het reële cijfer: veel van de mensen die wij ontmoeten, weigeren hun identiteit prijs te geven en staan daarom in de codering van Samusocial vermeld onder één enkele anonieme identificatiecode.

2. De mobiele hulpteams

De mobiele hulpteams verplaatsen zich dag en nacht doorheen het hele Brusselse Gewest en de buurgemeenten om daklozen te helpen.

Doelstellingen

- Het **gesprek aangaan**, een **vertrouwensband** opbouwen met de opgevolgde daklozen;
- Voorzien in hun **basisbehoeften** (water, eten, hygiënekits, eerstelijnszorg...);
- Een **diagnose stellen van de ondervonden problemen** (lichamelijke en geestelijke gezondheid, administratieve problemen...);
- **Informerend, begeleiden en doorverwijzen** naar een dienst aangepast aan de noden en wensen van de betrokkene (ziekenhuis, opvangcentrum, OCMW...);
- Reageren op **persoonsbeschrijvingen van mensen in nood die door particulieren bij onze telefoonpermanentie gemeld worden**;
- **Prospecteren**, opsporen van nieuwe kraakpanden, vereenzaamde personen...;
- De meest kwetsbare mensen op straat **monitoren**...

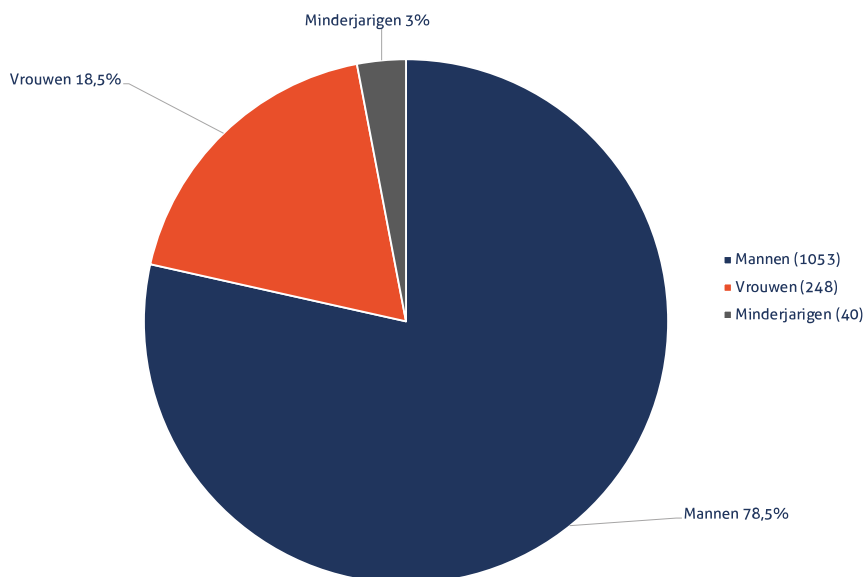
De uitdagingen van het jaar 2022

Hoewel het jaar 2022 minder rechtstreeks werd getekend door de Covid-19 pandemie, bleven **de gevolgen van de crisis** wegen op de daklozen. De toename van **telewerk** en de digitalisering van veel administratieve diensten leidden tot een stijging van het aantal procedures dat online moet worden afgehandeld en dat bemoeilijkt onze taak bij de begeleiding die wij mensen op straat voorstellen. **De toename van het contactloos betalen** heeft geleid tot een aanzienlijke daling van de inkomsten van mensen die bedelen om te overleven.

Ook de **oorlog in Oekraïne** heeft een aanzienlijke impact gehad op de maraudes. Om de noden te lenigen van de vele Oekraïense vluchtelingen die in het Brussels Gewest zijn neergestreken, werd een maraude in het leven geroepen voor de asiel- en migratieproblematiek.

Onderverdeling van de 1.341 mensen bij wie de mobiele teams zijn langsgegaan.

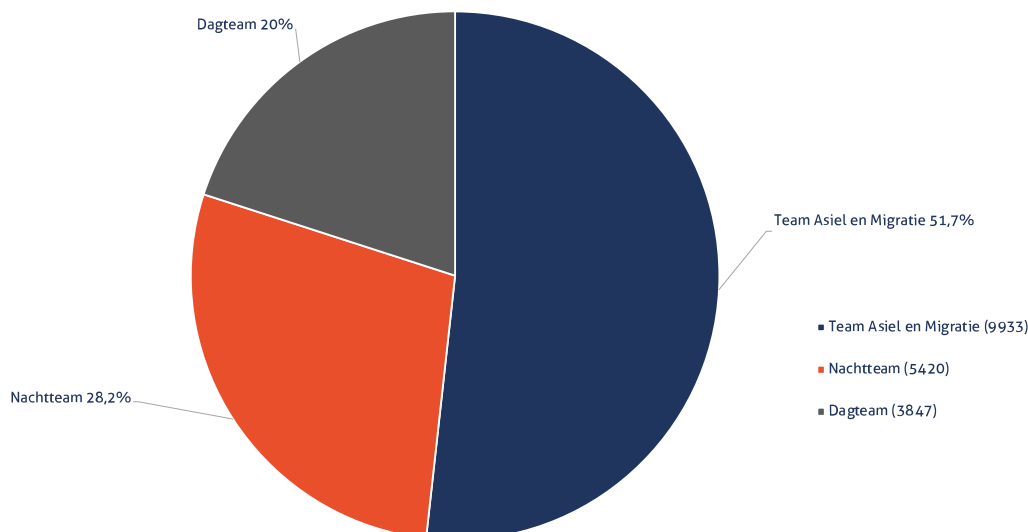
Een belangrijke kanttekening hierbij is dat de aantallen mensen die hier vermeld worden **ver onder het reële cijfer** liggen: veel van de mensen die onze mobiele hulpteams ontmoeten, weigeren immers hun identiteit prijs te geven en staan daarom in de codering van Samusocial vermeld onder één enkele anonieme identificatiecode.

Onderverdeling van de 19.200 interventies van de mobiele hulpteams

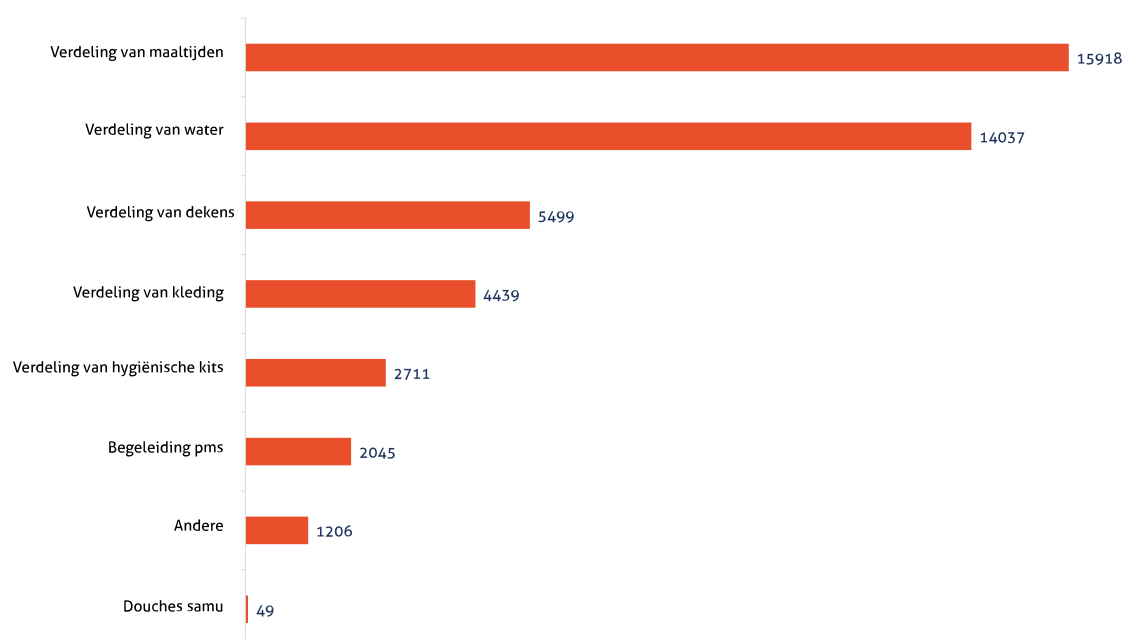
Deze grafiek toont het belang van het team "Asiel en Migratie", dat onze hulpteams in grote mate heeft gemobiliseerd. Dit vindt zijn verklaring in **twee grote crisissen** die de werkelijkheid van de daklozen in Brussel in 2022 sterk hebben beïnvloed: **de oorlog in Oekraïne**, die leidde tot de dagelijkse toestroom van vele vluchtelingen, en **de opvangcrisis**. Deze crisis, die in november 2021 begon en gedurende heel 2022 verder uitdijde, liet meer dan 3.000 aanvragers van internationale bescherming op straat staan, in weerwil van het feit dat zij recht hebben op opvang.

Als de werking van het mobiele team "Asiel en Migratie" doorweegt, kan dat ook worden verklaard door het feit dat de mobiele dag- en nachtteams herhaaldelijk zijn ingeschakeld om het personeel van onze centra voor noodopvang te versterken wanneer deze onvoldoende bemand waren.

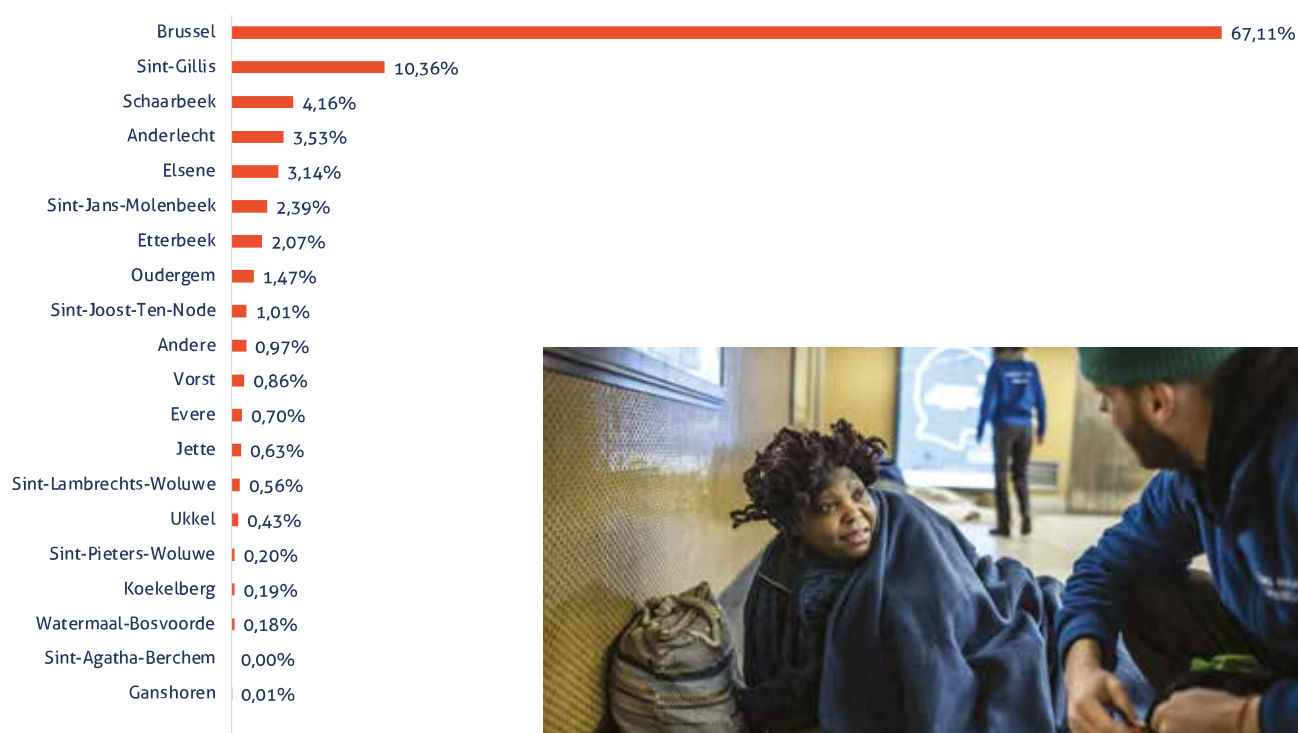
Onderverdeling van de 45.904 prestaties verricht door de mobiele hulpteams

Er is sprake van een **zeer duidelijke toename** van het aantal verrichte prestaties ten opzichte van 2021 (45.904 tegenover 27.652 in 2021). Dit kan met name worden toegeschreven aan de oprichting van het mobiele team "Asiel en Migratie".

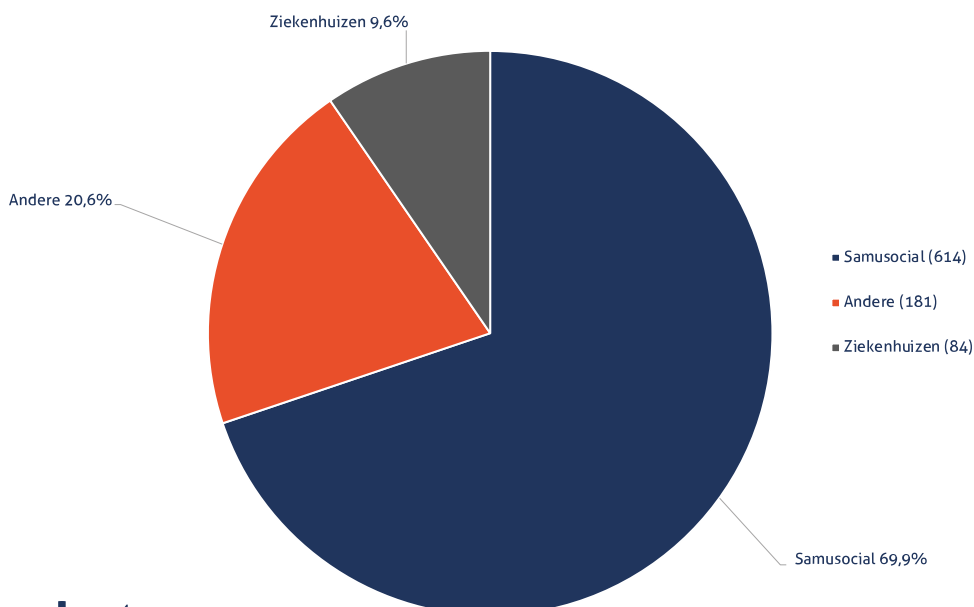
Onderverdeling van de 19.200 interventies door mobiele hulpteams per gemeente

De mobiele hulpteams benaderen mensen die op straat leven in de 19 Brusselse gemeenten. **Brussel-Stad blijft net als in 2021 de gemeente waar ze het vaakst in actie komen met 12.885 interventies.** Daarna volgen Sint-Gillis, Schaarbeek en Anderlecht.

De 879 doorverwijzingen van mensen waarmee onze mobiele hulpteams in contact zijn gekomen

In 2022 werden 879 mensen door de mobiele hulpteams doorverwezen naar andere diensten. De opvangcentra van Samusocial zijn nog steeds onbetwist de vaakst voorkomende doorverwijzing (69,85%) waarmee een persoon voor enkele nachten wegkomt van de straat. Hierbij moet worden opgemerkt dat een groot deel van de mensen die wij helpen niet kan worden doorverwezen naar oplossingen weg van de straat door hun administratief statuut of het gebrek aan aangepaste structuren (vaak mensen met een combinatie van medische, psychologische en sociale problemen). Voor hen kunnen onze mobiele hulpteams helaas geen duurzame oplossingen aanreiken.

Focus op het Cover-project

Het Cover project, dat berust op de drie pijlers coördinatie, gezondheidsmonitoring en risicobeperking (het letterwoord staat voor **C**oordination, **V**eille sanitaire en **R**éduction des risques), is in juli 2022 ontstaan uit de fusie van het project Combo (mobiel team gespecialiseerd in verslavingszorg) en het OST-team van Samusocial (Outbreak Support Team - mobiel team dat de gezondheid monitorde in kraakpanden tijdens de Covid-19 crisis).

Het project heeft meerdere doelstellingen:

- **Preventie van het risico op epidemieën** onder daklozen;
- Invoering van strategieën om bewoners in **erkende en niet-erkende onderkomens** (kraakpanden) te beschermen;
- **Herinschakeling van de kwetsbaarste personen** in de eerstelijnszorg;
- Organiseren van **overleg met actoren op het terrein** rond gemarginaliseerde gemeenschappen;
- Rapportering van alle **informatie** over een **epidemiologisch risico** aan de dienst voor preventieve geneeskunde van de GGC en het **opstellen van gerichte protocollen**;
- **Individuele begeleiding van hulpbehoevende personen** naar het netwerk (OCMW's, ziekenhuizen, VZW's);
- Voorzien in **verslavingszorg** met het oog op risicobeperking.

In 2022 ging bij het Cover-team veel tijd naar de bestrijding van de schurft- en difterie-epidemie onder de daklozen, voornamelijk in de kraakpanden. Ook de opvolging van de opvangcrisis en het beheer van het kraakpand dat eind oktober in de Paleizenstraat ontstond, was een grote uitdaging voor de 11 leden van het team - één van de enige spelers ter plaatse die het gebouw betraden.

De hinderpalen waarmee het Cover-team in 2022 werd geconfronteerd, waren onder meer **de moeilijkheid om de institutionele logica van elk OCMW te vatten** (elk met zijn eigen beleidsopties en administratieve vereisten), **de complexe toegang tot psychiatrische zorg** voor mensen die zich wegens hun geestelijke gezondheid niet kunnen verplaatsen en **het gebrek aan communicatie tussen Cover en de overige actoren in de sociale en gezondheidssector**. Er moet worden nagedacht over een oplossing hiervoor.

Om de verzamelde informatie te centraliseren en gemeenschappelijke antwoorden te vinden, richtte Cover in 2022 een werkgroep "gezondheidsmonitoring" op, waarin de verschillende onderdelen van het netwerk samenkwamen. Er wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling van een monitoringtool voor de hele sector, waarmee Cover in 2023 zijn referentiestatus op het gebied van gezondheidsmonitoring verder moet kunnen bevestigen.

Het Cover-project stond in 2022 voor:

- 13 bezochte precaire bezettingen, waar in totaal tussen 1.200 en 1.500 mensen vertoefden
- 100 individuele begeleidingen
- 62 personen gevaccineerd tegen het coronavirus
- 70 minderjarigen behandeld tegen schurft in een verblijfscentrum voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBM)

Focus op het mobiele team "Asiel en Migratie"

Op 10 maart 2022 ontplooidde Samusocial een specifiek noodplan om de aankomst van de Oekraïense vluchtelingen in Brussel op te vangen. Hieruit ontstond het mobiele team "Asiel en Migratie". Hoewel de doelgroep en het soort doorverwijzingen verschillen, blijven de doelstellingen van het team dezelfde als bij de klassieke mobiele teams.

Het werk met mensen die de oorlog in Oekraïne zijn ontvlucht, bestond er hoofdzakelijk in **hen op te vangen aan het Zuidstation of op de Heizel** (een registratiecentrum dat later naar Anderlecht verhuisde) om hen naar de **noodverblijven** te laten doorstromen die door het Brussels Gewest beschikbaar waren gesteld, zowel in hotels als in onze centra.

Via de **vele samenwerkingsverbanden** die ze in de loop der jaren hebben uitgebouwd (Rode Kruis, BelRefugees, Communa, Ukrainian Voices, UNHCR enz.) hebben onze teams actief bijgedragen aan de globale opvang die op gewestelijk niveau voor de Oekraïense vluchtelingen is opgezet. De sluiting van het onthaaloket van het Rode Kruis in het Zuidstation (begin oktober 2022) heeft de activiteiten van het team in zekere mate bemoeilijkt, aangezien het hierdoor de facto nog slechts **als eerste en enige ter plaatse was bij de aankomst van Oekraïners**.

Het team "Asiel en Migratie" verzorgt ook een humanitaire monitoring voor **aanvragers van internationale bescherming** die geen oplossing hebben om te verblijven en dus noodhulp krijgen op straat.

De verlenging van dit crisismechanisme is ten minste tot juni 2023 gevalideerd.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

De mobiele teams versterken met drie psychologen om beter te kunnen inspelen op de toenemende geestelijke gezondheidsproblemen op straat, met name door de gevolgen van de Covid-19-pandemie en het alsnog toenemend aantal daklozen.

IN
20
22

11.342 mensen opgevangen

6.533 personen in de pool "Daklozen"

4.809 personen in de pool "Asiel en Migratie", waarvan...

- 2.149 aanvragers van internationale bescherming
- 2.660 Oekraïense rechthebbenden op tijdelijke bescherming

3. Het verblijf

3.1. De pool "Daklozen"

De opvang bij de pool "Daklozen" biedt een antwoord...

- op eenmalige crisissituaties waarvoor geen onmiddellijke oplossing bestaat: uitzetting uit een woning, gezinsproblemen, partnergeweld enz.;
- op de problematiek van chronisch zwervende mensen: soms bevinden mensen zich in een situatie waardoor ze niet in aanmerking komen voor de tweedelijnsopvang van het type "opvangtehuizen", waar strengere toegangsvoorwaarden gelden..

Samusocial heeft verschillende opvangvoorzieningen en programma's ontwikkeld om de meest aangepaste ondersteuning en begeleiding te bieden aan de persoon die geholpen wordt. Deze voorzieningen zijn onder te verdelen in twee hoofdcategoryën: noodverblijf en Housing.

- **Noodopvang:** hiermee bieden we onmiddellijk en tijdelijk een oplossing voor iemand die geen oplossing heeft om te verblijven. Samusocial voorziet in centra voor alleenstaande vrouwen, alleenstaande mannen en gezinnen en tevens in een centrum dat is aangepast aan de opvang van personen met bijzondere moeilijkheden (gezondheidsproblemen, bejaarden, beperkte mobiliteit, ...).
- **Housing:** verblijfsprogramma's die van de instap in een woning het uitgangspunt maken voor de reconstructie van de persoon. Step Forward is een "Housing First"-programma voor jongeren van 18 tot 25 jaar. Casa Resalto, Casa Vesta, Casa Frida en Issue zijn specifieke soorten transitwoningen die op middellange termijn uitzicht bieden op een overgang naar een privéwoning.

3.1.1. Het noodverblijf

De pool "Daklozen" verstrekt onmiddellijk onderdak in specifieke centra per doelgroep: alleenstaande vrouwen, alleenstaande mannen, gezinnen en mensen met specifieke moeilijkheden.

IN 2022 :

- 292.992 geboden nachtverblijven*
- 6.533 personen opgevangen, van wie 1.458 kinderen
- 803 verblijven gemiddeld per dag (een gemiddelde van 980 in de winter en 640 de rest van het jaar)

* De afname van het aantal nachtverblijven ten opzichte van het vorige jaar (319.042 nachtverblijven in 2021) vindt zijn verklaring in de buitengewone capaciteit die beschikbaar gesteld werd tijdens de Covidcrisis in 2020 en 2021.

De kwaliteitsverbetering bij de opvang geboden in de verblijfsvoorzieningen van Samusocial geldt als prioriteit sinds 2018. Er zijn belangrijke inrichtings- en renovatiewerkzaamheden uitgevoerd: opdeling van de slaapzalen in kamers met een kleinere omvang, plaatsing van lockers, renovatie van het sanitair en de gemeenschappelijke ruimten enz.

Dit is de context waarin in ons gebouw aan de Poincarélaan in 2022 meerdere ingrijpende werven zijn afgerond: installatie van **nieuwe douches, douches voor personen met een beperkte mobiliteit, nieuwe vloerbekleding, verluchtingsystemen voor de kamers** en beveiligde **ramen**. Ons centrum voor alleenstaande mannen kon in april 2022 al zijn intrek nemen in de nieuwe lokalen.

In ons gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare personen zijn **alle gemeenschappelijke douches opgeknapt** en is elke douche voorzien van een **PBM-toegang**.

Sinds 2020 werkt Samusocial ook aan een **afslanking van de mix** van doelgroepen in de centra om elke persoon een zo aangepast mogelijke opvang en begeleiding te bieden. Met dat doel voor ogen opende in 2020

ons eerste noodopvangcentrum voor alleenstaande vrouwen de deuren, het Louizacentrum. Ondertussen is het voor Samusocial een prioriteit om te voorzien in het voortbestaan van deze centra die zijn aangepast aan de specifieke situatie van vrouwen en gezinnen.

In 2022 werden onze activiteiten ontregeld door de opvangcrisis en de oorlog in Oekraïne. Naast de specifieke programma's die we hebben opgezet om meer dan 2.600 Oekraïense vluchtelingen te kunnen opvangen, konden in onze noodopvangcentra van de pool "Daklozen" ook 175 Oekraïners* terecht. Ons centrum voor alleenstaande mannen verwelkomde meer dan 100 aanvragers van internationale bescherming. Zo hebben wij op ons niveau bijgedragen aan de aanpak van de opvangcrisis die ervoor zorgde dat duizenden asielzoekers dakloos achterbleven terwijl ze eigenlijk in het opvangnetwerk van Fedasil** hadden moeten worden opgevangen, dat echter totaal verzadigd is.

* Deze gegevens staan vermeld per voorziening in het hoofdstuk over het verblijf in de pool "Asiel en Migratie" in punt 3.2.2.

** Meer informatie hierover staat vermeld in het hoofdstuk gewijd aan het verblijf in de pool "Asiel en Migratie" in punt 3.2.3.

Beschikbare capaciteit in onze noodopvangcentra

De structurele capaciteit van onze noodopvangcentra schommelt doorheen het jaar, afhankelijk van de situaties die zich voordoen (koudegolf, crisissen...).

CENTRUM	MINIMAAL AANTAL PLAATSEN IN 2022	MAXIMAAL AANTAL PLAATSEN IN 2022
CENTRUM VOOR ALLEENSTAANDE MANNEN	115 PLAATSEN	275 PLAATSEN
CENTRUM VOOR ALLEENSTAANDE VROUWEN (LOUIZA)	110 PLAATSEN	-
GEMEDICALISEERD CENTRUM VOOR KWETSBARE PERSONEN	100 PLAATSEN	165 PLAATSEN
GEZINSCENTRUM (EERSTELIJNS)	175 PLAATSEN	350 PLAATSEN
GEZINSCENTRUM (TWEEDELIJNS)	125 PLAATSEN Vóór de verhuizing 89 PLAATSEN Na de verhuizing	-

Het dienstenaanbod van onze noodcentra

Opvang zeven dagen per week en de klok rond voor de kwetsbaarste mensen (alleenstaande vrouwen, gezinnen, kwetsbare mensen);

Verblijf in slaapzalen (van ten hoogste 12 bedden) of in afzonderlijke gezinskamers;

Ontbijt en warme maaltijden 's avonds; middageten voor de meest kwetsbare mensen die ook overdag in het centrum mogen blijven;

Wasserijdienst en vestiaardienst waar kleren omgewisseld kunnen worden;

Terbeschikkingstelling van beveiligde lockers voor waardevolle voorwerpen;

Sociale permanentie en individuele gesprekken zowel overdag als 's avonds als opvolging van de maatschappelijke begeleiding;

Genees- en verpleegkundige permanentie in samenwerking met partners (ziekenhuizen, OCMW's, behandelende artsen, medische huizen, Dokters van de Wereld, Athéna...);

Psychologische permanentie en individuele gesprekken;

Aanwezigheid van een cel kinderopvang en ouderbegeleiding en van een educatief team in de Gezinscentra;

Vervoerdienst per bestelwagen om bewoners naar hun afspraken te brengen;

Internettoegang en computers om te kunnen zoeken naar een woning, werk, activiteiten enz.;

Pedagogische activiteiten, spel, kunst, sport, welzijn enz.

3.1.1.1. Het centrum voor alleenstaande mannen

IN 2022 :

- 3.094 opgevangen personen
- 64.659 geboden nachtverblijven

Het jaar 2022 van onze opvangvoorziening voor alleenstaande mannen stond in het teken van **een grote verhuizing**. Het centrum bevond zich sinds 2020 in Evere tijdens de ingrijpende renovatie van het gebouw aan de Poincarélaan maar in april 2022 konden de medewerkers en bewoners eindelijk terug naar het oorspronkelijke gebouw.

Hoewel dankzij de renovatie **de bewoners een waardiger onthaal geboden kon worden**, kwamen er ook enkele onaangename verrassingen aan het licht die dringend aangepakt moesten worden: nieuwe ventilatie die niet werkte, een niet-aangepaste toegangsdeur, defecte liften enz. **Deze technische problemen zijn vandaag opgelost of in sommige gevallen zo goed als.**

Aansluitend bij de verhuizing heeft het centrum ook een **kennel** geopend die plaats biedt aan vier honden: een voorziening die het mogelijk maakt in een opvang te voorzien die nog beter is aangepast aan de realiteit van de bewoners.

Als antwoord op de opvangcrisis en de verzadiging van het Fedasil-netwerk heeft Samusocial ten slotte ook besloten om in 2022 **100 plaatsen voor aanvragers van internationale bescherming** te openen in zijn centrum voor alleenstaande mannen. Meer informatie hierover staat in punt 3.2.3.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De samenwerking met de stakeholders in de wijk aanhalen om te werken op problemen met overlast en veiligheid;
- De mogelijkheden inzake cultuur en externe activiteiten verder uitbouwen;
- Samenwerken met de Prins Laurentstichting om de opvang van honden en hun baasjes te verbeteren;
- De samenwerking met de vzw ARA voortzetten om nieuwe gespreksgroepen op te zetten voor de bewoners.

Jean, 56 jaar, ex-drugsverslaafde en sinds begin dit jaar bewoner van ons opvangcentrum voor alleenstaande mannen.

"Ik heb jarenlang samengewoond in Charleroi. Ik werkte daar in de staalfabrieken als uitzendkracht. En toen ging alles verkeerd. Ik werd werkloos, begon te drinken en geneesmiddelen te nemen. Erger nog: ik raakte aan de drugs." Zo komt Jean terecht in een neerwaartse spiraal. En het werd nog erger. "Mijn vriendin is bij me weggegaan. Maar we woonden in haar huis, dus ik kon nergens meer terecht."

Na een eerste ziekenhuisopname voor een hepatitis wordt Jean opgenomen in een afkickcentrum in Charleroi. Eenmaal 'clean' komt hij in een ander opvangcentrum terecht, waar van de bewoners verwacht wordt dat ze actief op zoek gaan naar werk en woongelegenheden. "Maar ik deed niet erg mijn best. Ik herviel vaak... Ze hebben me eruit gegooid. Weet je, het was ook niet makkelijk, mijn kamergenoot was mijn dealer".

Een maat voor niets dus. Jean keert terug naar het ontwenningencentrum in Charleroi. "Daar heb ik mijn vrouw ontmoet", glimlacht hij. Jean wordt met spoed opgenomen in het ziekenhuis. "Ik weet niet wat er is gebeurd. Nog een overdosis vermoedelijk..."

Jean huurt vervolgens een kamer bij een huisjesmelker, komt opnieuw in een afkickcentrum terecht en belandt bij Spullenhulp, waar hij twee jaar werkt. Wat later trekt hij in bij zijn vrouw, die hij tot dan toe alleen op straat zag. Maar de liefde is van korte duur. Wanneer ze uit elkaar gaan, is hun dochter één jaar oud.

Jean verkast naar Brussel en komt aan de bak met bedelen. Hij heeft één of meer oproepingen van de mutualiteit gemist en dus hebben ze hem geschrapt, na al die jaren dat hij op hen heeft kunnen rekenen. Dus ook opnieuw naar daklozencentra en opvangcentra voor drugsverslaafden. Ondertussen is Jean incontinent en lijdt hij aan epilepsie.

Vanuit het Sint-Annaziekenhuis wordt hij doorverwezen naar Samusocial. "Ik ben in januari aangekomen met al mijn pakken. Ik krijg 25 euro per week van mijn bewindvoerder (ondertussen hebben de sociale teams de mutualiteit van Jean weer in orde gekregen) en een beetje kleingeld door te bedelen. Aan drugs doe ik niet meer, ik koop alleen nog sigaretten en botermelk. Maar morgen sta ik voor een uitzonderlijke uitgave. Ik heb wat geld opzijgezet om een nieuwe telefoon te kopen. Ik ga mijn dochter bellen. Dit weekend ben ik bij haar thuis geweest en ik vond het zo prachtig dat ik niet meer weg wilde."

En dus heeft Jean plannen: morgen heeft hij een belangrijke afspraak om zijn aanstaande verhuizing naar een rusthuis te bespreken. "Ik zie het als een springplank. Daarna wil ik in Manage gaan wonen, dicht bij mijn dochter en kleindochter. Het klopt dat ik van mijn leven een puinhoop heb gemaakt, maar vandaag sta ik weer stevig op mijn benen."

Wist je dit?

Als de opvangcapaciteit onvoldoende blijkt, kan Samusocial op elk moment een koffie-onthaal activeren (in de salons). In 2022 kon het Louizacentrum dankzij deze formule in totaal 162 verschillende personen opvangen.

3.1.1.2. Het centrum voor alleenstaande vrouwen (Louiza)

IN 2022 :

- 1.126 opgevangen personen
- 37.195 geboden nachtverblijven

In april 2020 kreeg Samusocial door de crisis als gevolg van het coronavirus de mogelijkheid om een centrum te openen uitsluitend bestemd voor vrouwen. Na twee jaar van intense activiteit bevestigden de subsidiërende overheden in 2022 opnieuw hun **engagement om door te gaan met het project**. Vandaag telt het Louizacentrum 31 kamers voor 2 tot 6 personen.

In 2022 werden ook stevige samenwerkingsverbanden aangegaan met verschillende VZW's en geprivilegieerde partners die actief zijn in domeinen als **opleiding, werkbegeleiding, digitale toegang, seksualiteit, sport en welzijn**. Het Cover-team (zie punt 2, "Mobiele begeleidingsteams") komt ook vaak langs voor mensen met een verslaving.

Het opgevangen publiek

Veel van de opgevangen vrouwen zijn **slachtoffer van partnergeweld of van intrafamiliaal geweld**: er wordt alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat zij in het centrum een veilige eigen plek vinden. In 2022 was de begeleiding van **mensen met zware psychiatrische stoornissen** die bij gebrek aan opnamemogelijkheden in externe diensten voor geestelijke gezondheidszorg in langdurig verblijf werden opgenomen een grote uitdaging voor het centrum, dat toch al vrijwel dagelijks geconfronteerd werd met de verzadiging van zijn capaciteit. **De constante toename van het aantal dakloze vrouwen tussen 18 en 25 jaar** is ook een realiteit die de teams van het Louizacentrum hebben vastgesteld.

VOORUITZICHTEN 2023

- De aanwezigheid van psychologen op de site opvoeren en de mogelijkheid onderzoeken om een psychiater aan te werven om acute crisissen beter onder controle te brengen;
- De voorziene renovaties succesvol afronden (betere kwaliteit van het sanitair en inrichting van de nieuwe kantoor- en verblijfsruimten).

Karima, bewoonster van ons vrouwencentrum

Karima verblijft in het vrouwencentrum "Louiza". Ze was negen jaar lang getrouwd met een gewelddadige en autoritaire man en vond uiteindelijk de kracht om hem te verlaten.

"De man die later mijn echtgenoot zou worden, ontmoette ik in Marokko. Ik was toen 18 jaar oud. Twee maanden na onze ontmoeting zijn we getrouwd. Voor het huwelijk was hij erg attent; hij haalde me op van school en noemde me zijn 'prinses'. Twee dagen na de bruiloft toonde hij zijn ware gelaat. In Marokko bestond mijn dagelijkse routine als jonge bruid uit schoonmaken, eten bereiden en geslagen en beledigd worden. Hij had me nooit gezegd dat hij een cannabisgebruiker was. Ik heb vaak de scheiding willen aanvragen maar kreeg geen steun van mijn familie. Iedereen zei: "blijf voor je kinderen" en dat heb ik gedaan. Zodra we in België waren, werd het nog erger.

Hij verbood me maandenlang om buiten te komen. Ik herinner me dat hij mij ooit toestemming gaf om met de kinderen naar het park te gaan na 3 volle maanden in huis, maar ik was nauwelijks buiten of hij riep me terug binnen.

Werken mocht ik niet, want voor hem is een werkende vrouw iemand die naar mannen lonkt. Hij sloot me op in huis en verbood me zelfs maar uit het raam te kijken. Hij plakte zelfs verduisteringsfolie op onze ramen uit angst dat andere mannen me zouden zien. Maar dat verhinderde hem allemaal niet om 's avonds laat thuis te komen of over andere vrouwen te praten in mijn bijzijn. Als ik hem iets verweet, klonk het: "Ik ben een man, ik heb het recht..." Op een dag had hij me opnieuw thuis opgesloten. Toen heb ik de politie gebeld. Daarop heb ik de scheiding aangevraagd. Ik heb die man 9 jaar moeten verdragen voor mijn kinderen, en dat is meer dan lang genoeg. Ik was bang omdat ik geen Frans sprak en geen beroep had. Hoe ging ik het redden alleen? Waar kon ik heen? En mijn kinderen, wat ging er met hen gebeuren? Ik zat met enorm veel vragen.

Gelukkig kruiste ik het pad van Samusocial. De maatschappelijk werkster daar kon me geruststellen en gaf me nieuwe moed. Het was belangrijk dat ik er was voor mijn kinderen. Tegenwoordig ben ik gelukkig, ik ga er op uit met mijn vriendinnen van het centrum, ik ga wandelen, ga winkelen en volg Franse les. Ik heb een opleiding tot huishoudhulp gevolgd en nu droom ik van een job, een eigen woning en een vredig bestaan met mijn kinderen."

3.1.1.3. De gezinscentra

IN 2022 :

- 734 opgevangen gezinnen die samen uit 2.352 personen bestaan, van wie 1.436 kinderen
- 122.284 nachtverblijven

In 2022 konden twee Gezinscentra met hun activiteit gelijktijdig terecht in twee verschillende gebouwen. Omdat we over twee verschillende voorzieningen beschikken, kan elk gezin worden ondergebracht in een eigen kamer.

Doelstellingen

- De gezinnen **opvangen en onderbrengen** op een **beveiligde locatie**;
- **Individuele begeleiding** bieden vanuit een multidisciplinair team naar een **aangepaste en indien mogelijk duurzame doorverwijzing**;
- Kinderen een **stabiele omgeving** bieden en voorzien in **hun scholing**.

Veel van de ondergebrachte gezinnen zijn **alleenstaande ouders** (hoofdzakelijk vrouwen met kinderen) en een toenemend aantal vrouwen is **slachtoffer van partnergeweld**. Door het gebrek aan plaatsen in gespecialiseerde opvangcentra **nemen de teams een groot aantal moeders onder hun hoede** gedurende hun persoonlijke heropbouw.

Een cel kinderopvang en ouderbegeleiding

Naast het algemeen dienstenaanbod dat alle noodopvangcentra van Samusocial bieden, stellen de gezinscentra hun bewoners ook een cel kinderopvang en ouderbegeleiding ter beschikking (waarvan er één wordt gefinancierd door de operatie Viva For Life van Cap48 en de RTBF). Deze cel heeft als opdracht de band tussen ouder en kind te bevorderen en gezinnen in moeilijkheden te ondersteunen met activiteiten en de aanwezigheid van een psycholoog en een voltijds kinderverzorgster.

Het eerstelijns-gezinscentrum

IN 2022 :

- 662 opgevangen gezinnen die samen uit 2.124 personen bestaan, van wie 1.292 kinderen
- 84.520 nachtverblijven

In februari 2022 verhuisde het eerstelijns gezinscentrum van een hotel in de Noordwijk naar een voormalig kantoorgebouw in Oudergem. De 139 kamers, gespreid over vier verdiepingen, bieden elk plaats aan één tot vijf personen en beschikken daarmee over een totale capaciteit van 350 bedden.

Enmaal de gezinnen onderdak hebben, probeert het centrum eerst hun **administratieve situatie in orde te brengen en ze toegang te geven tot hun rechten**. De traagheid van bepaalde procedures (erkenning vaderschap, verblijfsvergunningen...) heeft een rechtstreekse weerslag op het geleverde werk en is soms zelfs een echte rem.

Net als in voorgaande jaren zorgde ook in 2022 het wisselende aantal beschikbare plaatsen (in functie van de crisissen die zich voordoen of de periode van het jaar) ervoor dat er moeilijker een stabiel kader voor de opgevangen gezinnen kon worden gecreëerd.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Het verbeteringsproces van de opvangkwaliteit voortzetten, onder meer door gespreksgroepen op te zetten met de bewoners;
- Vanaf 2023 een denkoefening lanceren over het langetermijnsaspect van het project om te anticiperen op het aflopen van de huurovereenkomst voor het gebouw in maart 2024.

Het tweedelijns-gezinscentrum

IN 2022 :

- 72 opgevangen gezinnen die samen uit 228 personen bestaan, van wie 144 kinderen
- 37.764 nachtverblijven

De prioriteit ligt in deze voorziening bij het zoeken naar **oplossingen om van de straat weg te raken**. Het centrum vangt gezinnen uit het eerstelijnscentrum op waarvan de **administratieve situatie op korte of middellange termijn kan worden verholpen**.

In 2022 betekende **41% van de doorverwijzingen dat de opgevangen gezinnen naar een privéwoning konden verhuizen**. De realiteit van de huurmarkt in het Brussels Gewest maakt het proces echter zeer complex: als we erin slagen om in de toekomst samenwerkingsverbanden op te zetten met structuren die zich bezighouden met het zoeken naar woningen, kunnen we deze procedures vereenvoudigen en zorgen voor een grotere doorstroming van de opgevangen gezinnen.

Het jaar 2022 van ons tweedelijns gezinscentrum stond ook bol van de activiteiten (sport, cultuur, sensibilisering, recreatie). Waar in 2021 378 activiteiten werden georganiseerd, bracht 2022 **meer dan 550 verschillende activiteiten**. Het feit dat een zorgassistent, een maatschappelijk werker en twee gespecialiseerde opvoeders het team zijn komen versterken, is ongetwijfeld een verklaring voor deze toename.

In december 2022 verhuisde ons centrum van Woluwe naar een **volledig gerenoveerd gebouw** in Schaarbeek dat plaats biedt aan 89 personen. Het is de eerste keer dat Samusocial een opvangcentrum opent **met minder dan 100 plaatsen**: achter deze vaststelling schuilt onze ambitie om structuren op menselijke maat in de hand te werken, waar een kwalitatieve opvang gewaarborgd is.

Ook al moesten sommige gezinnen het centrum op het einde van het jaar verlaten in het vooruitzicht van de verhuizing, toch kregen ze allemaal actieve begeleiding naar oplossingen die het best bij hun situatie aansloten zodat **niemand het centrum van Woluwe in december 2022 zonder woonoplossing hoefde te verlaten**.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De verankering in de nieuwe wijk versterken en solide samenwerkingsverbanden opzetten met lokale partners;
- De kennis en de vaardigheden bij de opvang van slachtoffers van partner- en intrafamiliaal geweld vergroten;
- Concreet toezien op het welzijn van de medewerkers op het terrein omdat zij elke dag opnieuw een zware emotionele belasting te verwerken krijgen.

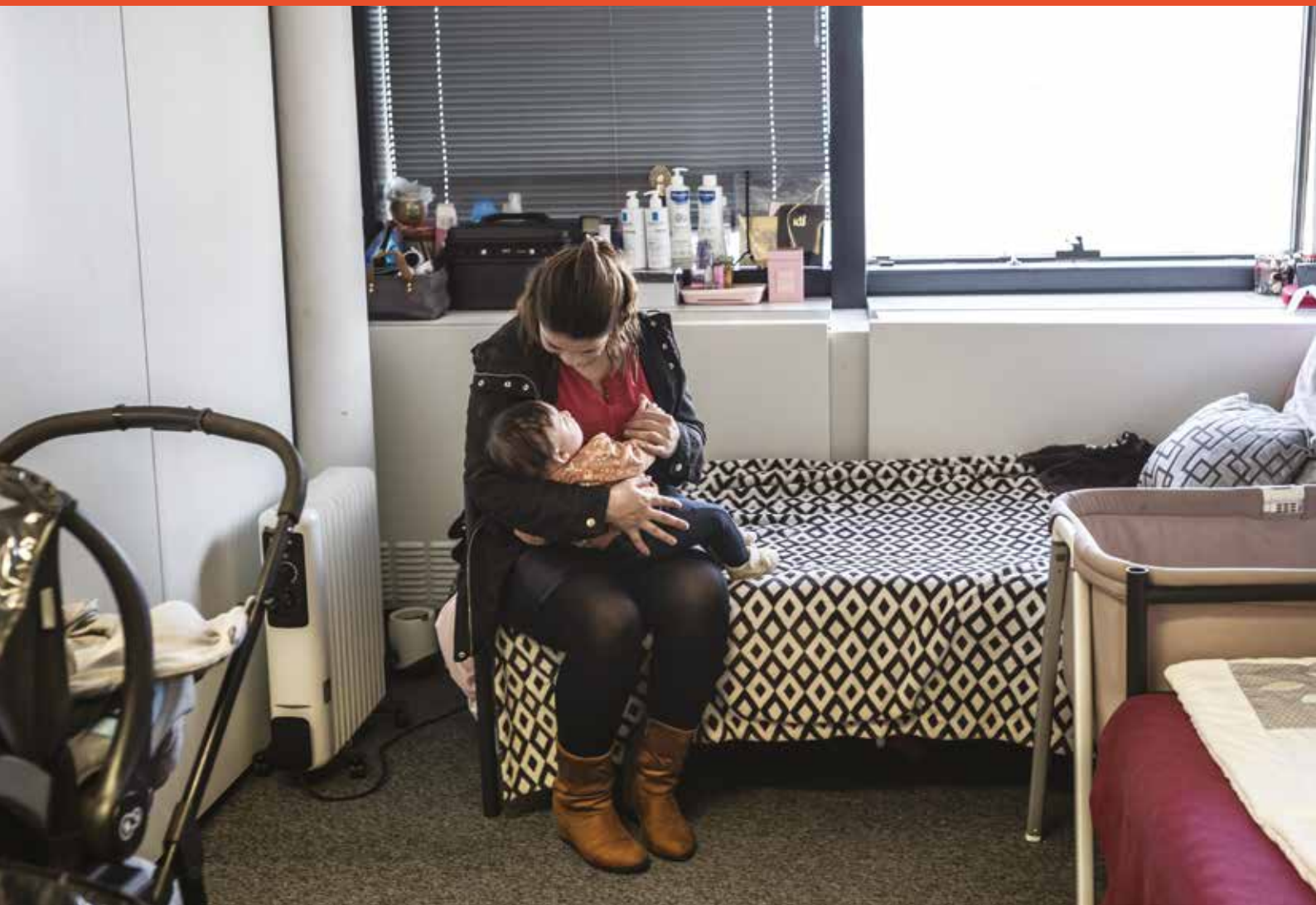
Dhr. en Mevr. Vandevelde, ouders van een driejarig jongetje en bewoners van het gezinscentrum van Samusocial.

Mijnheer en mevrouw Vandevelde zijn een Belgisch gezin dat tot voor kort in een appartement in Evere woonde. Drie jaar geleden verwelkomden ze een zoon. Zijn komst was niet gepland, maar zorgde wel voor grote vreugde bij de beide ouders. Toch komt er een domper op die vreugde als de huisbaas op een dag meldt dat hij het appartement gaat verkopen. Dat laat hen drie maanden om iets anders te zoeken. Vruchteloos, zoals blijkt, maar een jeugdvriendin van de jonge moeder die in Verviers in een groot huis woonde, ziet het zitten om het gezinnetje met al hun meubelen en spullen een tijdlang onderdak te verlenen. Om in Verviers te gaan wonen moet zij wel haar werk als verkoopster opgeven. Aangezien de vader geen inkomen heeft omdat hij moest stoppen met werken na zware gezondheidsproblemen is het echtpaar nu enkel aangewezen op haar uitkering en de kinderbijslag om van te leven.

En dan, in de zomer van 2021 wordt het zuiden van België getroffen door nooit geziene overstromingen. "Negen jaar samenleven spoelde weg, al onze herinneringen waren plotsklaps verdwenen", zegt de vader sip. Na een paar maanden vertrekt het gezin uit Verviers om naar Brussel terug te keren waar ze een onderkomen vinden in een

Opvanghuis. "Het was duur, bijna de hele uitkering van mijn vriendin ging eraan op en het was ook geen goede plek voor onze peuter". Het gezin wordt doorverwezen naar het Hotel President, waar het noodopvangcentrum voor gezinnen van Samusocial is gevestigd. Daar vinden ze enkele maanden onderdak om uiteindelijk terecht te komen in een centrum onder beheer van het Rode Kruis nadat zij daartoe aanvraag had gedaan.

De spanningen binnen het koppel zijn groot. Zij doet haar beklag over zijn gewelddadige houding en hij moet het centrum verlaten. Hij trekt zes maanden in bij een vriend maar komt wel elke dag op bezoek. Het jongetje lijdt sterk onder de afwezigheid van zijn vader. "Hij at niet meer, hij wilde niet meer spelen en werd steeds zenuwachtiger. Hij miste mijn aanwezigheid". Ze besluiten daarom opnieuw samen te gaan wonen, maar daarvoor moet zij het centrum van het Rode Kruis verlaten want de vader is er niet langer welkom. Zo komen ze terecht in de noodopvang van Samusocial waar men een week de kat uit de boom kijkt om te zien of hun nieuwe leven als koppel goed verloopt voordat een stabiele opvang mogelijk is. "Ik heb veel steun gekregen van de maatschappelijk werkers hier en ons project krijgt nu echt vorm!", legt hij uit. "Met wat geluk hebben we er over een maand of zo opnieuw een eigen woonst!" En dan zoek ik een job die ik aankan met mijn fysieke mogelijkheden.

3.1.1.4. Het gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare mensen

IN 2022 :

- 358 opgevangen personen
- 42.877 nachtverblijven

Het gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare personen opende in november 2021 de deuren om noodopvang te bieden aan **daklozen met een uitgesproken zwakke gezondheid**: mensen met autonomieverlies, met een verminderde mobiliteit en/of een toegenomen behoefte aan verpleegkundige zorgen. Het centrum is gevestigd in een voormalig rusthuis en beschikt over 80 kamers met twee tot drie bedden waarvan er 18 rechtstreeks zijn uitgerust met PBM-douches.

Het bestaat uit drie polen en een activeerbare buffer, die elk aan specifieke zorgcriteria voldoen.

De Zorghalte (LHSS - Lit Halte Soins de Santé - 30 plaatsen)

Deze voorziening is bestemd voor daklozen met acute medische aandoeningen die **kortdurende zorg** nodig hebben (van 5 dagen tot 2 maanden).

De eenheid met gemedicaliseerde bedden (LAM - Lit d'Accueil Médicalisé - 15 plaatsen)

Deze afdeling is bestemd om langere tijd daklozen op te vangen die lijden aan ernstige chronische aandoeningen waarvoor dagelijks **langetermijnzorg** en -begeleiding nodig is.

De pool voor "kwetsbare mensen"

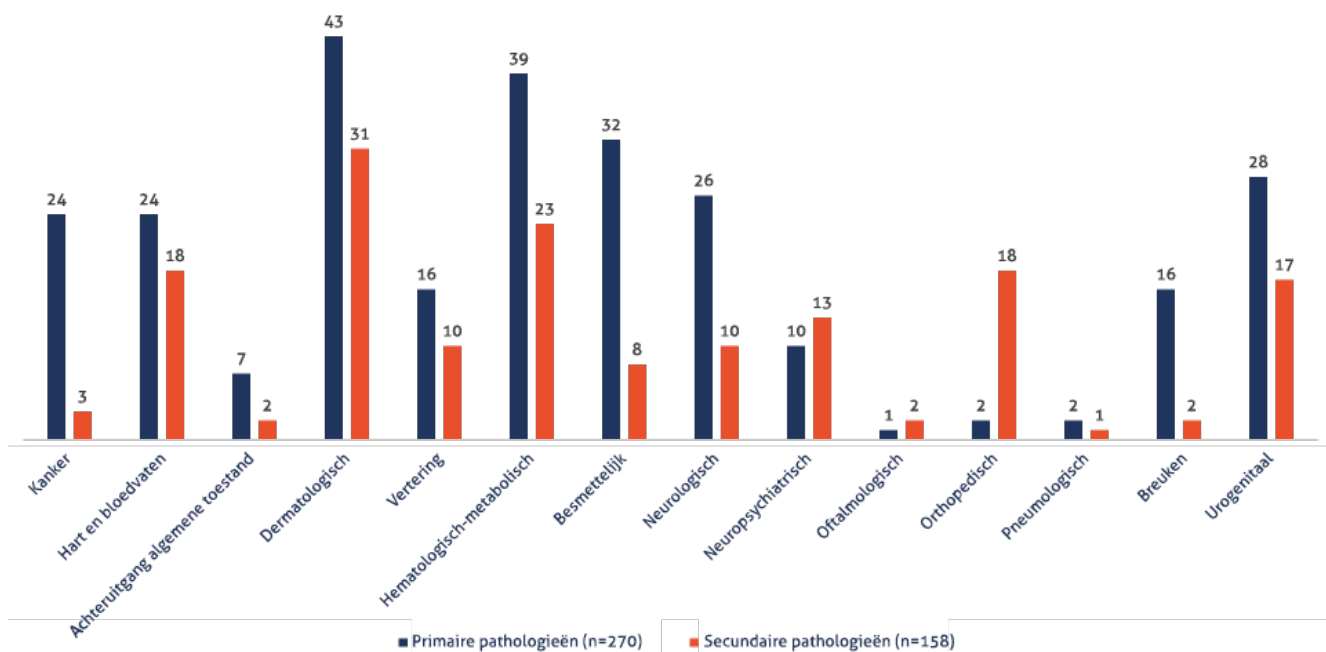
In deze pool worden alle mensen ondergebracht die door hun leeftijd of lichamelijke en/of geestelijke gesteldheid op middellange of lange termijn behoefte hebben aan opvang en "lichte" medische verzorging.

Het "sas": de opvangbuffer

Deze bufferopvang beschikt over plaatsen die kunnen worden geactiveerd om een groter aantal personen te kunnen opvangen als de situatie dit vereist (winter, crisissen enz.).

Pathologieën geregistreerd bij aankomst in de Zorghalte en de eenheid met gemedicaliseerde bedden

Op een steekproef van 118 personen opgevangen in de beide gemedicaliseerde polen werden **428 pathologieën vastgesteld bij aankomst** (elke persoon heeft dus gemiddeld drie pathologieën tegelijk). De **meest voorkomende pathologieën** zijn dermatologisch (16 %), hematologisch-metabolisch (14 %) en besmettelijk van aard (12 %).

De uitdagingen van het jaar 2022

Ons gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare personen heeft onlangs zijn eerste verjaardag gevierd. Gezien zijn jonge leeftijd en ondanks het feit dat het project met grote stappen vooruitgaat, moeten er nog heel wat uitdagingen worden overwonnen:

- Gezien de kenmerken van het opgevangen publiek (geen rechten op Belgisch grondgebied behalve dringende medische hulp, zware geestelijke gezondheidsproblemen, verslavingen...) **blijkt het werk voor de begeleiding en de doorverwijzing naar oplossingen op langere termijn uiterst complex**. Het aandeel van dit moeilijk door te verwijzen publiek binnen de grote doelgroep neemt metertijd toe, met het risico dat er een trechtereffect ontstaat dat de opvangcapaciteit van het centrum doet afnemen;
- Door de beperkingen die aan hospitalisatie worden verbonden en de globale verzaaiing van het ziekenhuisnetwerk krijgt ons centrum steeds **zwaardere zorgvragen te verwerken die het oorspronkelijk vastgestelde kader overschrijden**, ook al is voor versterking gezorgd in de verpleegteams en bij de zorgassistenten.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Toezien op meer verscheidenheid in de opgevangen profielen en bij de opvang van mensen die dezelfde soort - vaak intense - zorg nodig hebben niet te sterk concentreren;
- De connecties met het netwerk uitbouwen en/of versterken;
- Het project verfijnen en de praktijken in de verschillende polen harmoniseren.

Cyryl, bewoner van ons medisch centrum voor kwetsbare mensen

Cyryl, uit Polen, woont al 14 jaar in België. Hij werkte in de bouw: parket leggen en timmerwerk hadden geen geheimen voor hem. Maar op een dag vernam hij dat hij ziek was: kanker.

Cyryl moest stoppen met werken, was uitgeput door de chemosessies die hij meermaals per week moest ondergaan, en de gezondheidsproblemen volgden elkaar op: hartaanval, polsbreuken. Het ging snel bergaf... Cyryl had niet langer de financiële middelen om zijn ziekte en zijn huisvesting te betalen en werd opgenomen in het Samusocial-centrum dat gespecialiseerd is in de opvang van mensen die intensieve medische zorg nodig hebben. Dat is nu 3 jaar geleden...

Cyryl verteld: "Het enige wat men nodig heeft, is een goede gezondheid. Mocht ik hier niet zijn, dan weet ik niet hoe ik zou leven... Ik zou op straat staan, omdat ik momenteel niet kan werken. Hier is eten, een douche, een warm bed, de verpleegsters zijn behulpzaam en begripvol." Tussen zijn afspraken bij de kinesist en zijn chemosessies gaat Cyryl vaak naar het ziekenhuis. Op 'goede' dagen gaat hij met het openbaar vervoer, op 'slechte' dagen brengen de chauffeurs van Samusocial hem daarheen. Cyryl legt ook uit dat zijn verblijf in een medisch centrum betekent dat hij zijn dagen niet in het ziekenhuis hoeft door te brengen, wat des te beter is. "Want daar zijn de mensen verdrietig, ze wenen, je bent er alleen, het is moeilijk om positief te blijven daar, terwijl er bij Samusocial leven is, je kunt naar buiten, je bent vrijer en je hebt vrienden".

3.1.2. Housing

IN 2022

- 141 personen in een appartement of een transitwoning, waarvan...
48 mensen in een Housing First appartement
90 mensen in onze Casa's
3 mensen in de Issue appartementen

"Housing" is een huisvestingsvorm die werkt op basis van:

- Instroom in een woning als eerste stap in het maatschappelijke integratieproces;
- Ondersteuning van de huurder door een multidisciplinair team op alle gebieden van diens leven om deze in de woonomgeving te houden en integratie te vergemakkelijken.

3.1.2.1. Housing First (18-25 jaar) – Step Forward

Het Step Forward programma richt zich tot zwervende jongeren van 18 tot 25 jaar die kampen met verslavingen en/of geestelijke onstabieleit. Het berust op het Housing First model, dat van de instap in een woning het uitgangspunt maakt bij de heropbouw van de persoon.

IN 2022

- Opvolging van 48 personen die werden ondergebracht in een appartement, van wie 8 kinderen
- Nieuwe instroom van 9 bewoners

Het uitgangspunt is dat de oorzaken van de breuk met de maatschappij gemakkelijker kunnen worden aangepakt als het huisvestingsprobleem is opgelost. Het OCMW van de stad Brussel en Samusocial beheren samen met verschillende verenigingen en instellingen (HERMESplus, UMC Sint-Pieter, Transit, Source/La Rencontre, Jamais Sans Toit, Le Refuge) de begeleiding om opties en een aangepaste opvolging te kunnen bieden die aansluiten bij de behoeften van de opgevangen jongeren.

Doelstellingen

- De jongere in staat stellen **de straat onmiddellijk te verlaten** door het zoeken naar een appartement te vergemakkelijken en hem of haar te begeleiden bij het betrekken van de woning;
- De jongere een aangepaste **multidisciplinaire begeleiding** geven zonder beperking in de tijd en deze ondersteunen bij alle formaliteiten bij het beheer van de woning, het zoeken naar werk of een opleiding enz.;
- De jongere helpen keuzes te maken in functie van de beschikbare opties om zijn/haar **levensproject op te bouwen** en een geslaagde overgang naar de volwassenheid te bevorderen;
- Samen met de jongere zijn of haar **behoefte en wensen** bepalen, samen met de projecten en activiteiten die ervoor kunnen zorgen dat hij of zij zich sociaal en cultureel kan inzetten om **positieve sociale relaties** (professioneel en privé) op te bouwen.

Dienstenaanbod

- We stellen aan de jongere een **onmiddellijke toegang tot een veilige, betaalbare en aangepaste woning zonder voorafgaande voorwaarden** voor. Samusocial werkt samen met meerdere woonoperatoren: Sociale Verhuurkantoren (SVK), Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM), de Grondregie, het OCMW-patrimonium, de WZC-cel van l'Ilot/het Eilandje, Bru4Home en privé-eigenaars. De huurovereenkomst wordt opgesteld op naam van de jongere en vermeldt diens rechten en plichten als huurder, waarmee deze verantwoordelijkheid en een actieve rol krijgt voor de woning.
- Het **begeleidingsteam** bestaat uit medewerkers van Samusocial en van het OCMW van Brussel, met verschillende profielen en complementaire deskundigheid ten behoeve van de jongeren (opvoeders, maatschappelijk assistenten, een psycholoog, een verpleegkundige gespecialiseerd in Community Health, een coördinator).
- Het project Housing First werkt als **netwerk** met verschillende Brusselse hulpverlenings- en begeleidingsorganisaties.

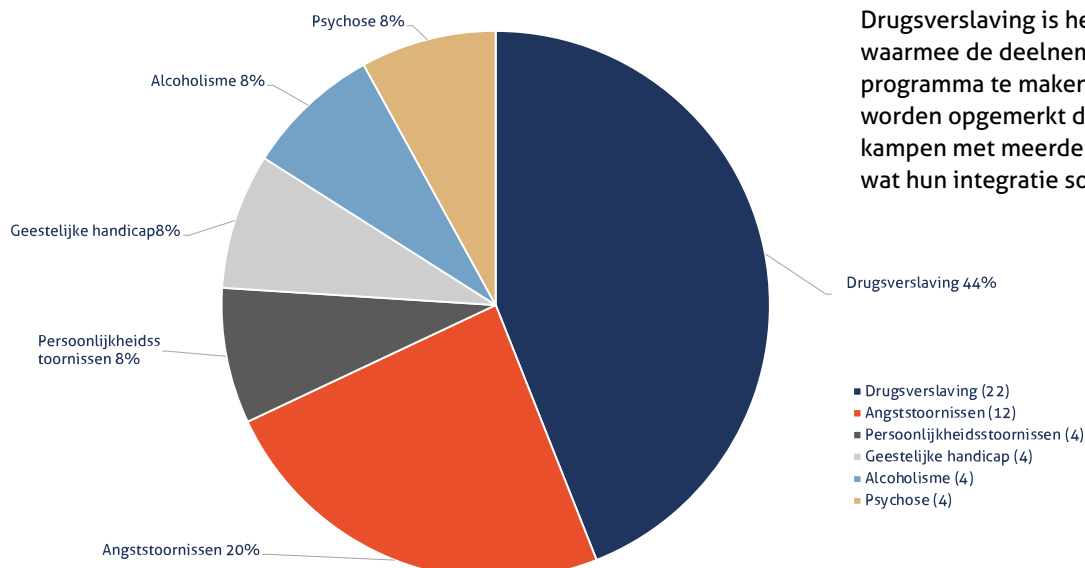

Focus op het opgevangen publiek

Kandidaten worden geselecteerd door een comité bestaande uit de maatschappelijk assistent, de psycholoog, de coördinator van het Step Forward team en de coördinator van de woondienst van het OCMW van Brussel.

Daar waar we het jaar 2021 afsloten met een totaal van vier jonge kinderen wonend bij een jonge ouder die begeleiding van ons krijgt, kwamen er in 2022 alleen al vier pasgeborenen bij. Om beter tegemoet te komen aan de eisen van de diensten voor kindbescherming bestaat de doelgroep van het programma niet langer systematisch uit alleenstaanden tussen 18 en 25 jaar en worden sommige jonge ouders met hun kind(eren) in het programma opgenomen.

Onderverdeling van de problemen waarmee de doelgroep van het Step Forward programma te maken krijgt

Drugsverslaving is het grootste probleem waarmee de deelnemers aan het Step Forward-programma te maken krijgen. Ook moet worden opgemerkt dat sommige jongeren kampen met meerdere problemen tegelijk, wat hun integratie soms bemoeilijkt.

Onze activiteit in 2022

Het jaar 2022 werd gekenmerkt door de start van een nieuwe samenwerking tussen het Step Forward programma, de vzw Le Refuge en de Grondregie met als doel **jonge LGBTQIA+ personen** toegang te bieden tot woongelegenheid via een Housing First programma. Dankzij deze samenwerking zullen tussen 2022 en 2024 vier woningen worden toegevoegd aan het dienstenaanbod van het Step Forward project.

Het probleem om woningen te vinden blijft een niet te onderschatten probleem voor het programma: de crisis op de Brusselse huurmarkt doet de huurprijzen stijgen waardoor mensen met een laag inkomen de facto worden uitgesloten. De Housing First-projecten worden alleen maar afhankelijker van SVK's en OVM - waar zeer lange wachtlijsten bestaan.

Ten slotte hebben **de geringe inkomens van de deelnemers**, in combinatie met **de algemene stijging van de kosten van levensonderhoud en de huurprijzen** het budgetbeheer in 2022 tot een belangrijk pijnpunt gemaakt bij de begeleiding van de begunstigen van het Step Forward-programma. Bovendien heeft een officiële woonplaats niet alleen voordelen, maar **komen zo ook bepaalde schulden aan de oppervlakte**, wat de financiële problemen van de jongere alleen maar scherper stelt. In dat geval wordt een schuldbemiddeling opgestart met de schuldeisers.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Een woningzoeker aanwerven om het programma minder afhankelijk te maken van SVK's en OVM;
- Zes nieuwe mensen in een woning onderbrengen en het aantal medewerkers navenant vergroten;
- Deelnemen en bijdragen aan de internationale reflectie over Housing First (conferenties georganiseerd door Housing First LAB in april, de opleiding "Train the trainer" ingericht door Housing First Europe Hub).

3.1.2.2. De Casa's

De Casa's zijn transitverblijven voor alleenstaande vrouwen en moeders. De woningen zijn samengebracht in een huis of gemeenschapsgebouw met een groep van 12 tot 25 bewoonsters, soms in gezelschap van hun kind(eren).

IN 2022

- 90 ondergebrachte en begeleide vrouwen
- 1.291 begeleidingsprestaties
- 16 personen doorverwezen naar andere structuren

Doelstellingen

- Een alternatief bieden voor de grote noodopvangcentra aan vrouwen en jonge moeders voor wie een vaste woonplaats een belangrijke factor is om hun administratieve (inkomen, kinderbijslag, opening van een bankrekening...), geneeskundige (medische kaart, ziekenfonds, behandelend arts...) en woonsituatie te deblokken;

- De vrouwen onderdak bieden in een omgeving die het **gemeenschapsleven** en de zelfredzaamheid van de betrokkenen bij het beheer van hun woning bevordert;
- **Individuele begeleiding** bieden bij formaliteiten (opening van het recht op uitkeringen, zoeken naar een woning en naar werk, het schooltraject van de kinderen, persoonlijk welzijn enz.);
- De bewoonsters in staat stellen 2/5 van hun inkomen **te sparen** zolang zij in de Casa verblijven. Dat sparen gebeurt op verschillende manieren (bewindvoerder, OCMW, Samusocial-spaarrekening) en zorgt ervoor dat de bewoonsters een "appeltje voor de dorst" kunnen opbouwen: op het einde van de bewoning krijgen ze al hun spaargeld mee, met de volledige historiek van alle gestorte bedragen. Dat kunnen ze bijvoorbeeld gebruiken om een huurgarantie, meubelen e.d. mee te kopen.

De bedoeling van de opvang in transitverblijf is het isolement te doorbreken via een globale en multidisciplinaire aanpak.

In de praktijk betekent dit: individuele begeleiding en een persoonlijk project dat samen met de bewoonsters wordt uitgetekend aan de hand van regelmatige gesprekken en globale doelstellingen die tijdens de opvangperiode moeten worden gehaald, rekening houdend met het tempo en de eigen mogelijkheden van elke betrokkene. Bij de opvang ondertekent de bewoonster een huishoudelijk reglement en een hernieuwbare verblijfsovereenkomst voor drie maanden onder welbepaalde voorwaarden. Domiciliëring gebeurt in de eerste plaats via een referentieadres bij het OCMW.

Er wordt ook gezorgd voor begeleiding na het verblijf: met de mensen die langs een Casa zijn getransiteerd, wordt een jaar lang om de drie maanden telefonisch contact opgenomen.

Drie Casa's waren in 2022 operationeel

CASA RESALTO

- Geopend in juli 2020 – gesloten in januari 2023
- Ongeveer 12 plaatsen
- Eengezinswoning met 4 eenpersoonskamers, 3 tweepersoonskamers, gemeenschapsruimten (keuken, badkamer, polyvalente lokalen, leefruimten, toiletten, waskeuken, tuin) en een kantoor voor de sociale begeleiding.

CASA VESTA

- Geopend in oktober 2021
- Ongeveer 20 plaatsen
- Ingericht op twee verdiepingen in een vleugel van een gebouw onder beheer van de VZW Communa, met een oppervlakte van 500 m² opgedeeld in 14 kamers, 3 polyvalente lokalen, 5 doucheruimten, 4 WC's, een keuken, 3 salons en een kantoor voor de activiteiten van de sociale begeleiding.

CASA FRIDA

- Geopend in november 2022
- Ongeveer 25 plaatsen
- 11 kamers verdeeld over 4 verdiepingen, telkens met een douche en een WC. Casa Frida beschikt eveneens over gemeenschapsruimten (keuken, leefruimten, toiletten, tuin) en een kantoor voor de sociale begeleiding.

Onze activiteit in 2022

In november 2022 werd een derde Casa geopend, onder meer met het oog op de continuïteit nu Casa Resalto genoodzaakt is in januari 2023 de deuren te sluiten. De opening van Casa Frida past in het streven van Samusocial om **door te gaan met dit project**, dat wordt beschouwd als **een essentiële schakel tussen noodhulp en integratie**.

In totaal hebben 16 personen in 2022 de voorziening verlaten voor een duurzame woonvorm. Om hen bij alle formaliteiten te begeleiden en hun herintegratie te ondersteunen, werd in oktober een bijkomende maatschappelijk werker aangeworven.

Omdat het **steeds meer bruggen wil slaan naar zijn partners** en het complementair aspect van de verschillende opdrachten ten volle wil benutten, blijft het team van onze Casa's het hele jaar door intensief netwerken. Casa Resalto en Casa Vesta organiseerden werkgroepen met als doel het gebruik van digitale technologie te vergemakkelijken (HOB0), de interculturaliteit te bevorderen (vzw 2 Bouts) en het zoeken naar een woning en budgetbeheer stilaan in handen van de bewoonsters te geven. Casa Frida gaat in 2023 dezelfde weg op.

Casa Vesta heeft dan weer de banden met de andere verenigingen en collectieven op de site die door Communa wordt beheerd sterk aangehaald. De beide partijen hebben ook een stuurgroep opgericht om de communicatie over een efficiënt beheer maar ook over het voortbestaan van het project te vergemakkelijken.

Naast de organische banden die bestaan tussen de verschillende structuren van dit programma voor transitverblijf hebben de bewoners van onze drie Casa's gezamenlijk deelgenomen aan diverse evenementen: concerten, vieringen, eindejaarsfeesten...

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De monitoring van de begeleiding tijdens en na de opvangperiode verbeteren;
- Het spectrum van inkomende doorverwijzingen (momenteel beperkt tot de centra voor noodopvang van Samusocial) naar partners in het netwerk (OCMW...) verbreden;
- De begeleidingsteams versterken;
- De financieringsopties onderzoeken voor de verbouwing van de kelder van Casa Frida tot studio;
- De bewoonsters betrekken bij de ontwikkeling van de projecten.
- In teamverband nieuwe begeleidingsinstrumenten ontwikkelen op basis van het werk dat bouwt op de zelfbeschikking van de bewoners;
- Op vrijwillige basis de deelname van oud-bewoonsters aan de workshops over het zoeken naar een woning en budgetbegeleiding aanmoedigen als ervaringsdeskundigen;
- De narratieve aanpak gebruiken als hefboom voor het sociaal begeleidingswerk.

Ontmoeting met Simona, bewoonster van de Casa Vesta

Dag Simona, kun je jezelf even voorstellen?

Mijn naam is Simona. Ik ben afkomstig uit Roemenië maar ik woon al lang in België. Ik verblijf nu al een paar maanden in Casa Vesta. Ik ben van de ene dag op de andere dakloos geworden. Ik woonde destijds samen met een man die mij 'onderhield'. Toen ik op een dag besloot om in een café te gaan werken, beviel hem dat niet. De crisis die daarop volgde, was zo hevig dat we uit elkaar zijn gegaan, maar aangezien ik bij hem inwoonde, zat ik ineens zonder woning.

Op het internet vond ik l'lot. Toen pas besepte ik hoe benard mijn situatie was. Ik had geen geldige papieren en wist echt niet hoe het verder moest om dat allemaal in orde te brengen.

Van daaruit ben ik doorverwezen naar Samusocial. Ik kreeg een plaats in een noodopvangcentrum voor één nacht. De volgende dag vonden ze voor mij een onderkomen waar ik langer terecht kon in het Fierlant hotel (dat ter beschikking was gesteld door de gemeente Vorst en zijn OCMW tijdens de lockdown, nvdr.). Ik bleef er negen maanden. Ondanks herhaalde pogingen leverden mijn bezoeken aan het OCMW niets op. Toen het hotel de deuren sloot, heeft één van de maatschappelijk werksters van het team een plaats voor me gevonden in Casa Vesta. Maar ik moest wel aan een aantal administratieve criteria voldoen en dat was toen niet het geval. Ik had geen papieren, niemand wist hoe mijn situatie zou evolueren. Samusocial nam dus een ernstig risico door mij tot hun programma toe te laten. Bijna een jaar geleden kwam ik hier aan, op 14 maart 2022.

Op welke begeleiding kon je toen rekenen?

Maandenlang heb ik de Roemeense ambassade platgelopen. Wat ik me daarvan vooral herinner, is dat de medewerkers van de Casa mij enorm gesteund hebben, zodat ik niet zou opgeven. Uiteindelijk ben ik er met hun hulp toch in geslaagd mijn paspoort, mijn bijlage 19 (aanvraag voor een verblijf van meer dan drie maanden, nvdr.) en mijn geboorteakte te bemachtigen. Ik kwam ook in contact met de VZW Hobo die me heeft geholpen om mijn CV op te stellen en de administratieve documenten te verstaan als die in het Nederlands waren.

En er was ook Marion, een maatschappelijk werkster van het Rights First project. Ik mis haar vandaag enorm! Ze heeft ontzettend veel voor mij gedaan: we hebben samen heel wat rondgelopen om mijn administratieve problemen geregeld te krijgen. Ik kan haar nooit genoeg danken voor alles wat ze gedaan heeft.

Hoe ziet de situatie er vandaag uit voor jou?

Donderdag heb ik een afspraak om eindelijk mijn oranje kaart (de tijdelijke verblijfsvergunning, nvdr.) te krijgen en binnenkort ontvang ik mijn E-kaart (het inschrijvingsbewijs, nvdr.). Dat zijn mijn allerlaatste afspraken en dan is alles in orde! Sinds december vorig jaar werk ik als kassierster in een supermarkt. Dat bevalt me uitstekend, ik ontmoet veel mensen. Ik ben iemand die graag lacht en praat. Het is echt een job voor mij!

3.1.2.3. ISSUE

Het ISSUE-programma verleent toegang tot een geïndividualiseerd transitverblijf voor een periode beperkt in de tijd. Het programma werd opgestart in 2020 op basis van de gezamenlijke expertise van vijf partners uit de sector: Samusocial, Pierre d'Angle-Hoeksteen, SMES, l'Ilot-Het Eilandje en Diogenes.

IN 2022

- Opvolging van 3 personen die in een appartement zijn ondergebracht
- 61 begeleidingsgesprekken

Doelstellingen

Samusocial verzorgt samen met Diogenes en de vzw Hoeksteen het gezamenlijk beheer van de pijler **Respijtzorg, stabiliteit en openen van rechten**. Die omvat:

- het onderbrengen van de betrokkene in een woning;
- globale psychosociale begeleiding aangepast aan de behoeften van de persoon (openstelling van administratieve rechten, toegang tot de gezondheidszorg, verbetering van welzijn en motivatie, vorming van een stabiel professioneel netwerk om het isolement te doorbreken);

De bewoners van de appartementen dragen financieel bij aan het project afhankelijk van hun persoonlijke situatie; Elk statuut wordt bepaald op basis van het inkomen van de betrokken persoon en evolueert naarmate het project vordert.

Infrastructuur

Het ISSUE-programma werkt met overeenkomsten voor tijdelijke bewoning die worden gesloten met Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM), Sociale Verhuurkantoren (SVK) en andere openbare woonoperatoren.

Het programma omvat in totaal 14 woningen, waarvan er twee zijn voorbehouden voor Samusocial.

In juni 2022 werd een **deeltijdse maatschappelijk werkster** aangeworven die uitsluitend voor het programma wordt ingezet. Zij is belast met de sociale opvolging van de gehuisveste personen, het beleggen van teamvergaderingen, opleidingen, het beheer van het netwerk en de deelname aan de stuurgroep.

Het opvangen publiek

In 2022 zijn drie personen ondergebracht in een transitwoning van ISSUE in beheer door Samusocial. Zij kregen wekelijks een **globale maatschappelijke en administratieve begeleiding** (huisbezoeken, telefonische contacten, trajectbegeleiding, netwerkopbouw). In totaal hebben onze teams 61 vervolgggesprekken gevoerd.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- ISSUE heeft een projectoproep in de wacht gesleept waardoor het in 2023 kan beschikken over 14 woningen die door de OVM Le Logement Molenbeekoïis in samenwerking met de vzw Communa ter beschikking worden gesteld. Twee daarvan zijn bestemd voor Samusocial om gezinnen onder te brengen;
- Verder zoeken naar mogelijkheden voor tijdelijk gebruik van woningen;
- Vormings- en bewustmakingsprojecten opzetten voor de huurders. In februari 2023 vindt bijvoorbeeld een bewustmakingssessie over energiebeheer plaats.

WIST U DIT?

In 2022 was Samusocial de eerste organisatie die steun ontving van het Europees programma "Rights First". Dit holistische programma berust op drie pijlers: opening van rechten, toegang tot een woning en toegang tot de arbeidsmarkt. Het project ging officieel van start in maart 2022, wordt in zijn experimentele vorm gefinancierd voor een periode van 30 maanden en eindigt in juli 2024.

Voor Samusocial houdt het "Rights First"-project de inzet in van een voltijds maatschappelijk werkster op het terrein en een deeltijdse coördinator.

Partners in dit project zijn: Samusocial, Bruss'Help, Diogenes, l'Ilot-Het Eilandje, Hobo, Sant Joan de Déu (Barcelona) en Crisis UK.

3.2. De pool "Asiel en Migratie"

Samusocial verzorgt de opvang van aanvragers van internationale bescherming onder mandaat van het Federaal Agentschap Fedasil en van Oekraïense vluchtelingen die tijdelijke bescherming genieten onder het mandaat van het Brussels Gewest.

IN 2022

4.809 opgevangen personen, waarvan...

- 2.149 aanvragers van internationale bescherming, van wie 232 alleenstaande vrouwen, 1.046 alleenstaande mannen, 719 personen in gezinsverband (van wie 366 kinderen) en 152 NBM.
- 2.660 Oekraïners met een tijdelijk beschermd statuut, van wie 626 mannen, 965 vrouwen en 1.016 kinderen.

CENTRUM	AANTAL PLAATSEN
CENTRUM VAN MOLENBEEK	100 PLAATSEN
CENTRUM VAN ETTERBEEK	350 PLAATSEN
CENTRUM VAN KOEKELBERG	238 PLAATSEN

3.2.1. De permanente centra

In het kader van zijn samenwerking met Fedasil beheert Samusocial 688 opvangplaatsen voor aanvragers van internationale bescherming, gespreid over drie centra.

Naast de 24-uursopvang, met drie maaltijden per dag, toegang tot sanitaire voorzieningen, een wasserij en internettoegang, kunnen de aanvragers van internationale bescherming ook gebruik maken van specifieke diensten in het kader van de "opvangwet":

- Maatschappelijke begeleiding;
- Paramedische raadplegingen met een geneeskundige coördinatie;
- Toegang tot taal- en integratiecursussen;
- Juridische bijstand;
- De mogelijkheid om gemeenschapswerk te verrichten;
- De toekenning van zakgeld één keer per week.

Het centrum van Molenbeek

IN 2022

- 834 aanvragers van internationale bescherming, van wie 54 NBM

Het opvangcentrum van Molenbeek opende de deuren in december 2021 om tegemoet te komen aan de **noodtoestand ontstaan als gevolg van de opvangcrisis**. Het centrum is in de eerste plaats bedoeld als **tijdelijk onderkomen voor aanvragers van internationale bescherming voordat zij kunnen doorstromen naar een centrum voor een verblijf van langere duur**.

In 2022 leidde de verzaaiing van de Fedasil-centra van de tweede fase echter tot een **aanzienlijke verlenging van de verblijfsduur** voor de bewoners. Om deze situatie in de best mogelijke omstandigheden het hoofd te bieden, moest het centrum zijn werking aanpassen: er werd een medische dienst opgezet, de medewerkers werden opgeleid in de verschillende aspecten van de asielprocedure en de functie van NBM-opvoeder werd in het leven geroepen.

Sommige bewoners hebben wel zes maanden in het centrum verbleven - zonder domiciliëring (aangezien het een centrum van de eerste fase betreft) of een oranje kaart die hun toestaat om te werken. Het aanbod van centra van de eerste fase kan niet voorzien in dienstverlening zoals gemeenschapswerk of deelname aan taalcursussen die nochtans onlosmakelijk deel uitmaken van het recht op materiële hulp: een grotere doorstroming is wenselijk om de aanvragers van internationale bescherming in staat te stellen gebruik te maken van de rechten waarop zij op grond van de "opvangwet" aanspraak kunnen maken.

Wij hebben ook vastgesteld dat sinds september 2022 steeds meer NBM minderjarig worden verklaard en dat steeds meer jongeren naar ons centrum worden doorverwezen, ook al bestaat er geen twijfel over het feit dat ze minderjarig zijn. **Zo zijn vanaf 31/8/2022 18 NBM van wie de leeftijd niet vaststaat aan ons toegewezen omdat er een alarmerend tekort aan plaatsen bestaat in de specifieke opvangcentra voor deze jongeren.**

In 2022 beschikte het centrum over een capaciteit van 100 plaatsen, gespreid over 29 kamers op vijf verdiepingen, maar op basis van een akkoord met de gemeente werd de toegestane capaciteit beperkt tot 70 plaatsen.

Toen in maart **Oekraïense ballingen aankwamen die de oorlog waren ontvlucht, bestemde het centrum de resterende 30 plaatsen voor de opvang van deze groep mensen**. Aanvankelijk waren deze plaatsen bedoeld voor een noodovernachting in afwachting van de registratie van de tijdelijke bescherming, maar vaak werden ze meerdere nachten ingenomen door mensen die wel waren geregistreerd maar geen oplossing hadden voor verblijf. **In totaal herbergde het opvangcentrum in Molenbeek in 2022 2.529 personen afkomstig uit Oekraïne**: een hoog cijfer dat het grote aantal zeer korte verblijven weerspiegelt. Meer informatie over de capaciteit die Samusocial naar aanleiding van de Oekraïne-crisis heeft vrijgemaakt, staat in punt 3.2.2.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Voorbereidingen treffen voor een mogelijke verhuizing om de capaciteit voor asielzoekers te vergroten;
- De opleiding voortzetten van de medewerkers en de NBM-opvoeder over vraagstukken die verband houden met de asielprocedure.

Het centrum van Etterbeek

IN 2022

- 844 aanvragers van internationale bescherming, van wie 68 NBM

De site van Etterbeek beschikt over 350 plaatsen gespreid over 89 kamers. Het centrum kan bogen op een aangepaste infrastructuur en verstrekt op wekelijkse basis een bijdrage voor voedsel en hygiënische behoeften, waarmee het van de **zelfredzaamheid van de bewoners** zijn prioriteit heeft gemaakt. Zo staan de bewoners zelf in voor de maaltijden in de keukens en wassen ze zelf hun kleren in de wasplaatsen die op elke verdieping zijn voorzien.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Na een verblijf van twee jaar in Etterbeek verhuist het centrum in 2023 met al zijn medewerkers en bewoners naar Laken.

Het centrum van Koekelberg

IN 2022

- 471 aanvragers van internationale bescherming, van wie 30 NBM

Het opvangcentrum van Koekelberg opende in december 2020 de deuren voor een aanvankelijke duur van 18 maanden die het in juni 2022 verlengd zag. Het heeft een capaciteit van 238 plaatsen en beschikt over 75 kamers verdeeld over zeven verdiepingen.

In 2022 bereikte het centrum van Koekelberg zo goed als elke dag zijn maximumcapaciteit. Door de verzadiging van het opvangnetwerk, de onmogelijkheid om aanvragers van internationale bescherming uit bepaalde landen onder te brengen in een lokaal opvanginitiatief en de logge procedures duurt het verblijf van de bewoners in het centrum steeds langer, wat ten koste gaat van hun moreel welbevinden. Overdag worden in samenwerking met verschillende partners diverse activiteiten voorzien in uiteenlopende activiteiten zoals vormingen, taalcursussen, huiswerkbegeleiding, fietsinitiatief voor kinderen, Zumba, audiovisuele sessies enz.

Het centrum, dat sterk is verankerd in Koekelberg, droeg in 2022 bij aan de organisatie van meerdere evenementen in de gemeente, waaronder de Dag van de Buren (tentoonstellingen, etentjes) en de autoloze dag. Er werd ook een samenwerking opgezet met de buurtkeuken van het CBO, waar de bewoners elke woensdag terechtkunnen om te koken.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- Een sportzaal oprichten en een ruimte speciaal voor moeders en hun baby's inrichten;
- Activiteiten ontwikkelen die gericht zijn op het welzijn van de bewoners;
- Het proces om de bewoners zelfstandiger te maken verbeteren.

Ontmoeting met Alia, bewoonster van het centrum Etterbeek

Conakry, januari 2015. Alia is smoorverliefd op een jongen maar haar vader heeft andere plannen voor haar. "Hij wilde me uithuwelijken aan één van zijn vrienden," vertelt Alia. Ze weigert mee te werken aan het gedwongen huwelijk en blijkt plots zwanger van de man van wie ze houdt. Om te ontsnappen aan de onhoudbare geworden situatie vlucht ze naar het dorp van haar oom. Daar blijft ze tot de geboorte van haar dochter Hawa. Na meer dan 10 maanden ondergedoken te hebben geleefd, besluit ze uiteindelijk de

confrontatie met haar vader aan te gaan. "Bij mijn aankomst hebben ze me vastgebonden en geslagen," vertelt Alia met een snik in haar stem.

"Mijn vader heeft het huwelijk bezegeld en ik ben bij die man ingetrokken. Als ik weigerde met hem naar bed te gaan, kreeg ik slaag. Ik ben er gebleven tot mijn dochter vijf jaar oud was en hij plots besliste dat ze besneden moest worden. Ik heb het geweigerd.

Wanneer ze verneemt dat de vader van haar dochter naar België is gevlucht, neemt ze het besluit om hem na te reizen. "We slaagden erin naar Algerije te vluchten." Ook daar moet Alia opnieuw wreedheden ondergaan. Ze staat er volledig alleen voor. "Ze hebben ons verkracht, geslagen en ons geld afgenomen," zegt ze zacht, de knokkels van haar handen wit weggetrokken.

Vanuit Algerije trekken moeder en dochter naar Tunesië, waar Alia een tijdje zal werken om de overtocht naar Italië te betalen. Op 12 mei 2020 om 3 uur 's ochtends stappen ze in een bootje. "Op twee uur van de kust begaf de motor het. We waren in tranen. We dachten dat we dood zouden gaan. Uiteindelijk is het Rode Kruis opgedaagd. Die hebben ons op hun boot geholpen. Daar zijn we zes dagen gebleven."

Alia beslist om opnieuw te vertrekken. Op 1 september komen moeder en dochter aan in het Klein Kasteeltje in Brussel om er asiel aan te vragen. Dezelfde dag nog worden ze doorverwezen naar Samusocial. "Daar leerde ik Marie kennen, mijn maatschappelijk werkster," zegt Alia. "Ik heb haar meteen het nummer van de vader van mijn dochter gegeven en ze beloofde dat ze ging proberen hem te bereiken." Maar nooit nam iemand op. "Tot op een dag Marie naar mijn kamer kwam en zei: 'Alia, ik heb iemand aan de lijn voor jou. Ze had haar vriend aan de lijn.

Vandaag wonen ze met z'n drieën in Brussel. Na twee jaar procedure hoopt Alia 'haar Dublin-verordening te kunnen verbreken', de reglementering die haar verplicht asiel aan te vragen in Italië, het land waar ze Europa is binnengekomen. Bij die formaliteiten krijgt ze steun van het Samusocial-team. Natuurlijk is er Marie, maar ze krijgt ook veel hulp van Julien, de bevlogen opvoedkundige. Alles wordt er ondertussen aan gedaan om Alia en haar dochter in staat te stellen hun wonden te helen voor ze aan een nieuw leven beginnen.

3.2.2. Capaciteit geopend als reactie op de Oekraïencrisis

Om het hoofd te bieden aan de steeds groter wordende toestroom van Oekraïense vluchtelingen op Belgisch grondgebied, heeft Samusocial in 2022 heel wat plaatsen voor deze doelgroep beschikbaar gesteld. Bovendien heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Samusocial een mandaat gegeven om in juli 2022 het centrum Leopold te openen, bestemd voor Oekraïense begunstigden van tijdelijke bescherming.

In onze centra voor noodopvang*:

*Deze mensen worden meegerekend in de statistieken van de pool "Daklozen".

CENTRUM VOOR ALLEENSTAANDE MANNEN	14 PERSONEN
CENTRUM VOOR ALLEENSTAANDE VROUWEN	25 PERSONEN VAN WIE 3 KINDEREN
GEMEDICALISEERD CENTRUM VOOR KWETSBARE MENSEN	4 PERSONEN
EERSTELIJNS-GEZINSCENTRUM	132 PERSONEN VAN WIE 59 KINDEREN
TOTAAL	175 PERSONEN

In één van onze centra voor aanvragers van internationale bescherming

OPVANGCENTRUM VAN MOLENBEEK | 2.529 PERSONEN, VAN WIE 972 KINDEREN

In een specifiek centrum, het centrum Leopold

LEOPOLDCENTRUM

131 PERSONEN VAN WIE 44 KINDEREN

Om in aanmerking te komen voor een plaats in het centrum moeten Oekraïense begunstigen ingeschreven zijn in een gemeente en een leefloon ontvangen van een OCMW. **Het Centrum Leopold is daarmee een tweedelijns verblijfsoplossing**, die meestal aansluit op een opvang in particuliere gezinnen. In tegenstelling tot de andere centra van Samusocial wordt de psycho-medische-sociale begeleiding elders verzorgd door externe partners.

In samenwerking met de VZW Communa, het Burgerplatform en Ukrainian Voices heeft Samusocial in het centrum Leopold een nieuw opvangsysteem opgezet dat berust op **autonomie en zelfbeheer**. De Oekraïense bewoners hebben teams gevormd om de goede werking van het gebouw te verzekeren, de gemeenschappelijke ruimten schoon te maken en het gebruik van de collectieve keuken in goede banen te leiden. Ook vonden in 2022 vijf algemene bewonersvergaderingen plaats en zijn afgevaardigden gekozen die de coördinatrice en de interculturele bemiddelaars bijstaan bij het toezicht op het centrum.

Het Centrum Leopold sluit de deuren in april 2023. De bewoners zullen door Bruss'Help, het gewestelijk coördinatieorgaan voor daklozen, naar andere centra voor collectieve opvang worden doorverwezen in functie van hun gezinssamenstelling.

3.2.3. Capaciteit geopend als reactie op de opvangcrisis

IN 2022 :

- 106 aanvragers van internationale bescherming opgevangen binnen de pool "Daklozen" (met een mandaat van Fedasil)

Sinds november 2021 heeft de opvangcrisis veel aanvragers van internationale bescherming dakloos gemaakt. Om tegemoet te komen aan de noodsituatie die het gevolg is van de vermindering van de plaatsen in het aankomstcentrum van Fedasil **opende op 10 december 2021 ons centrum in Molenbeek**. In 2022 ging ons noodcentrum Poincaré voor alleenstaande mannen open met 100 plaatsen bestemd voor aanvragers van internationale bescherming. **Het was de eerste keer dat in een centrum van Samusocial tegelijk een programma voor aanvragers van internationale bescherming en voor daklozen werd ondergebracht**. Dit opvangprogramma ging in augustus 2022 van start en werd afgesloten in oktober 2022.

Om te zorgen voor een kwalitatieve opvang van aanvragers van internationale bescherming werd een bijkomend team aangeworven en is de werking van het centrum enigszins aangepast. Het centrum kon echter niet alle diensten verstrekken die in de andere Fedasil-centra beschikbaar zijn (gemeenschapswerk, gaarkeuken, zakgeld...).

BEGELEIDING

4. Begeleiding - Pool "Daklozen"

4.1. De maatschappelijke begeleiding

Met inzet van het potentieel van de gebruiker en van al onze partners begeleiden onze maatschappelijk werkers de persoon in zijn zoektocht naar de duurzaamste oplossingen om van de straat weg te komen.

IN 2022

- **4.066 personen ontvangen voor een individueel gesprek (62,24 % van het opgevangen publiek*)**

* Dit cijfer vindt zijn verklaring met name in het feit dat met kinderen (1.458 in 2022) geen gesprek plaatsvindt wanneer hun specifieke situatie dit niet vereist. Ook moet worden opgemerkt dat sommige mensen niet willen worden geïnterviewd, niet over de nodige talenkennis beschikken of slechts enkele uren bij ons verblijven, zonder dat zij daarbij begeleiding nodig hebben.

Doelstellingen

- De bevindingen van het eerste onthaal bevestigen en de behoeften van de betrokkene bepalen;
 - De persoon helpen de nodige stappen te ondernemen om zijn situatie te verbeteren;
 - Zorgen voor toegang tot dringende materiële hulp (voedselpakketten, maaltijdbonnen voor sociale restaurants, voorschotten op de uitkeringen van de volgende maand...);
 - De persoon begeleiden naar een woonoplossing die is aangepast aan zijn situatie
- Tijdens de noodopvang gebeurt de maatschappelijke opvolging via permanenties, 7 dagen per week overdag en/ of 's avonds. Deze omvat:
 - gesprekken en anamnese/globale psycho-medisch-sociale diagnoses;
 - geïndividualiseerde begeleiding van de persoon bij sociaal-administratieve procedures: herwinning van sociale rechten (leefloon, werkloosheids- of invaliditeitsuitkeringen, ziekenfonds...), opstarten van juridische procedures (regularisatie, gezinsrecht);
 - materiële begeleiding van de persoon bij alle contacten met diensten en besturen;
 - opvolging van het schooltraject (inschrijving, follow-up, schoolbegeleiding enz.);
 - doorstroming naar oplossingen weg van de straat (opvangcentra, gespecialiseerde instellingen, een woning, Housing First enz.)

4.2. De geneeskundige begeleiding

Bij de medische hulpverleners in de verblijfscentra van Samusocial kan iedereen die dat wenst op raadpleging komen en indien nodig kan langs die weg een zorgnetwerk rond de betrokkenen worden opgebouwd of hersteld.

IN 2022

- 2.587 personen ontvangen voor een individueel gesprek (39,6 % van het opgevangen publiek)
- 162.364 geneeskundige prestaties, hetzij gemiddeld 444 prestaties per dag
- 81.621 prestaties in ons gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare mensen, hetzij 223 prestaties per dag

Doelstellingen en dienstenaanbod

- Een globale geneeskundige diagnose;
- Verzorging en behandeling van mensen met chronische en/of acute aandoeningen;
- Doorverwijzing naar ziekenhuizen en/of ambulante zorgstructuren (medische huizen, ONE, centra voor gezinsplanning...);
- Bewustmaking op het gebied van risicobeperking;
- Voorlichting over hygiëne;
- Gezinsplanning (preventie, anticonceptie...);
- Therapeutische opvoeding (bv. zelfbeheer van diabetes of behandeling van andere chronische ziekten).

Elk centrum beschikt over een **ziekenboek met de nodige medische uitrusting** om parameters op te nemen en voor wondverzorging en hygiëne. **Elk centrum kan ook nood- en/of essentiële geneesmiddelen verstrekken.**

Als de gezondheidstoestand van bepaalde mensen een herstelperiode en/of specifieke zorg vereist, kunnen zij worden opgenomen in ons centrum voor kwetsbare personen, waar medische verzorging wordt verstrekt om de continuïteit van de zorg en de behandeling te waarborgen, onder meer dankzij 30 bedden van de Zorghalte (Lits Halte Soins de Santé) voor gezondheidszorg en 15 bedden van de eenheid met gemedicaliseerde bedden (Lits d'Accueil Médicalisés) (cfr. punt 3.1.1.4 voor meer informatie over het dienstenaanbod van het gemedicaliseerd centrum voor kwetsbare personen).

De medische teams werken nauw samen met hun sociale collega's en psychologen en met het externe netwerk om een zo compleet mogelijke ondersteuning te bieden die is aangepast aan de behoeften en wensen van de betrokkene.

De NGO Dokters van de Wereld verzorgt tevens medische permanenties in ons centrum voor alleenstaande mannen en in ons eerstelijns noodcentrum voor gezinnen.

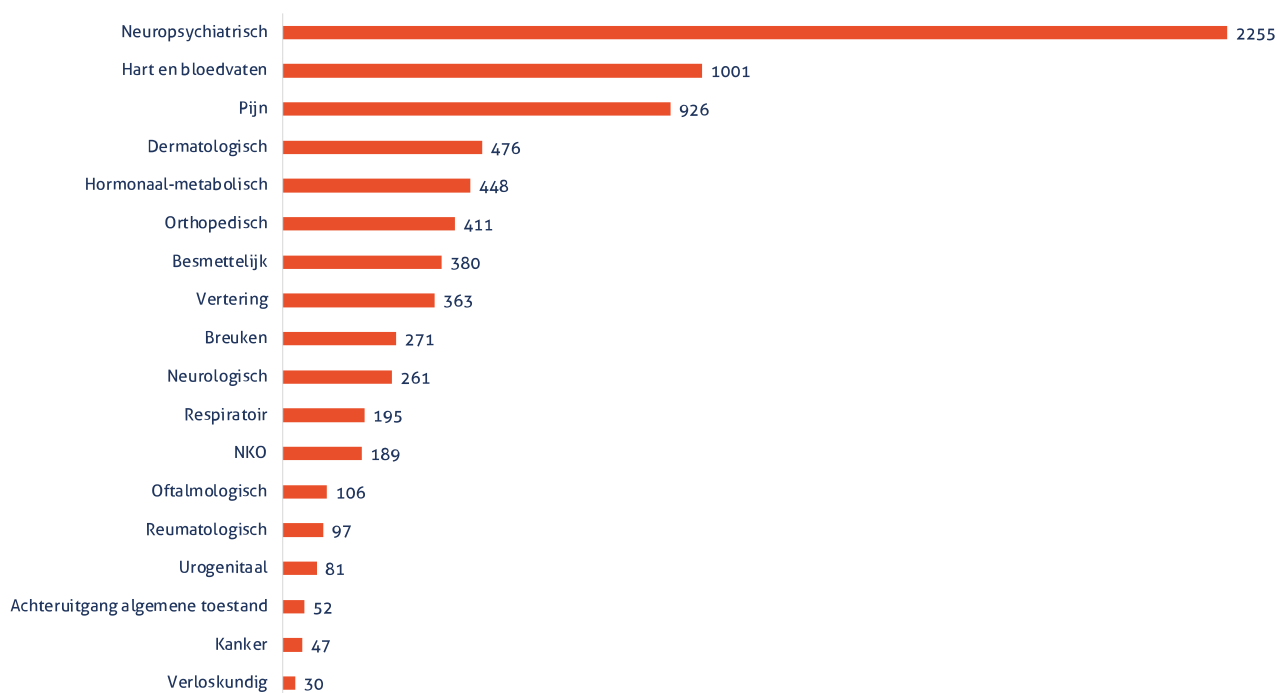
Onderverdeling van de 162.364 geneeskundige prestaties verricht in alle centra samen

In 2022 zijn 162.364 geneeskundige en verpleegkundige prestaties verstrekt (gemiddeld 444 per dag).

Pathologieën waargenomen in alle centra (n=1265)

Op een steekproef van 1.265 personen werden 7.589 pathologieën vastgesteld in 2022. Dat zijn gemiddeld zes pathologieën per persoon doorheen het jaar. Net als in 2021 zijn de meeste vastgestelde pathologieën van neuropsychiatrische aard.

Onze activiteit in 2022

Begin 2022 stond opnieuw in het teken van de **crisis als gevolg van het coronavirus**. De sluiting van het lockdowncentrum voor daklozen in maart 2022 maakte de taak van onze noodcentra complexer aangezien zij nu genoodzaakt waren positief geteste bewoners binnen de eigen muren te isoleren. Mensen die op straat leven en die besmet waren met het coronavirus, moesten vaak worden doorverwezen naar ziekenhuizen.

De gezondheids crisis zorgde ook voor **algemene vermoeidheid bij het personeel**. Zoals in vele ziekenhuizen en zorginstellingen bleek de **aanwerving van nieuw personeel een moeilijke opgave**.

In de zomer van 2022 opende ons centrum voor alleenstaande mannen 100 plaatsen voor aanvragers van internationale bescherming (zie punt 3.2.3). Door deze plotselinge toename van de capaciteit moest het verplegend personeel van het centrum een groot aantal besmettingen met tuberculose, schurft en bedwantsen opvangen.

Globaal genomen hebben we **een sterke toename gezien van verzoeken om accommodatie vanuit de ziekenhuizen**. Bovendien gaat het bij deze verzoeken steeds vaker om begunstigden met ernstige aandoeningen die een complexe verzorging vereisen. Door de verzadiging van het ziekenhuisnetwerk stuiten wij steeds meer op onze materiële, menselijke en financiële grenzen.

Ook de problematiek van mensen voor wie geen doorverwijzing mogelijk is (ouderen met ernstige aandoeningen, enz.) neemt toe, met het risico dat op termijn een trechtereffect ontstaat dat onze opvangcapaciteit beknot.

Het is duidelijk dat de oprichting van structuren als rust- en verzorgingstehuizen voor mensen zonder papieren een absolute noodzaak is.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De medische dienst heeft na de verhuizing van onze eerstelijns noodopvang voor gezinnen heel wat administratieve problemen ondervonden: de moeizame samenwerking met huisartsen, medische huizen, de OCMW's... Wij hopen deze belemmeringen in 2023 volledig achter ons te laten;
- De zichtbaarheid van Samusocial verbeteren bij toekomstige zorgverleners;
- Nog meer inspanningen doen om alcoholgerelateerde risico's te verminderen.

4.3. De psychologische begeleiding

Sommige van onze sociale teams zijn nauwelijks of niet gewapend om de soms complexe psychische problemen op te vangen en in de hele kansarmoedese sector bestaat een sterke en aanhoudende vraag naar psychiatrische diensten in de noodopvangcentra. Bovendien blijft de "psychologische" dimensie zwaar doorwegen bij de beoordeling van individuele situaties, die globaal moeten worden benaderd met inzet van multidisciplinaire medische en psychologische competenties.

IN 2022

- **665 personen ontvangen voor een individueel gesprek (10,18 % van het opgevangen publiek)**

Doelstellingen

Bij de individuele begeleiding en nazorg van het publiek beoogt de psychologische dienst:

- Een vertrouwensrelatie tot stand te brengen met de persoon;
- Het psychisch lijden en de gevoelens van uitsluiting te verlichten door middel van regelmatige ontmoetingen en actief, empathisch luisteren;
- De persoon aan te moedigen en te begeleiden bij het herstellen van de band met de sociale/medische instellingen en zijn persoonlijk netwerk;

- Voorstellen te doen voor de totstandbrenging van globale zorg in samenspraak met het netwerk;
- De continuïteit van de zorg en nazorg voor de persoon op het gebied van geestelijke gezondheid te versterken of te herstellen;
- De persoon waar mogelijk door te verwijzen naar een beter geschikte leefomgeving;
- Te reageren op crisis-/decompensatiesituaties via een onmiddellijke klinische evaluatie en de uitbouw van een kader rond de persoon om zijn lijden te verlichten.

Activiteit 2022

Het jaar 2022 werd gekenmerkt **door een steeds groeiende vraag naar gesprekken met een psycholoog**. Deze toenemende vraag is een bijzonder moeilijke factor voor onze psychologen aangezien de nazorg die zij verlenen tijd (sommige gesprekken duren langer dan zestig minuten) en regelmaat vergt. Deze groeiende nood, in combinatie met een vooraf bestaand **personeelstekort**, heeft onze teams genoopt prioriteiten te stellen en te werken in een urgentiecontext.

Net als in 2021 raakte **het eerste- en tweedelijnsnetwerk in 2022 opnieuw verzadigd**, waardoor doorverwijzing naar andere structuren dan ziekenhuizen zo goed als onmogelijk werd. Bovendien bedragen de wachttijden voor opname in psychiatrische diensten meerdere weken en zelfs maanden voor behandeling en nabehandeling. Ook het laagdrempelig kansarmoedenetwerk is volledig verzadigd, zowel voor verblijf als voor opvolging. **Dit is bijzonder zorgwekkend omdat een groot deel van de daklozenpopulatie noch over een geldige verblijfsvergunning, noch over een inkomen beschikt**. Daardoor neemt het crisisgevoel bij dit publiek toe, wat ze in een vicieuze cirkel stort.

Deze verzadiging van het netwerk was een storende factor voor onze activiteiten in 2022 en dwong onze psychologen vaak tot **klinische nazorg ten koste van begeleiding naar doorverwijzing**.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De samenwerking met alle Brusselse actoren versterken om sneller te kunnen doorverwijzen in functie van de reële vraag en noden van de begunstigen;
- Pleiten voor bijkomende budgetten om het psychologisch team van de pool "Daklozen" te versterken. De aanwerving van twee bijkomende psychologen en een verpleegkundige gespecialiseerd in geestelijke gezondheid is noodzakelijk om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan opvang en begeleiding op dit vlak;
- Een opleidingsprogramma opstarten om de sociale teams te wapenen voor de opvang van mensen met geestelijke gezondheidsproblemen;
- Overwegen of het relevant is een psychiater in dienst te nemen om de psychiatrische urgentiegevallen in goede banen te leiden die in 2022 alsmear vaker voorkwamen.

4.4. 1.678 doorverwijzingen weg van de straat voor 1.614 personen

IN 2022

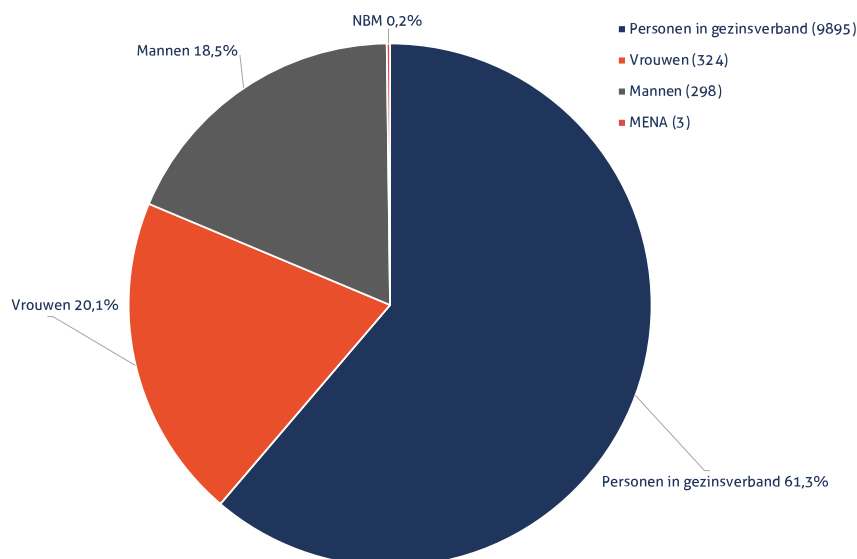
- **1.614 personen doorverwezen naar woonoplossingen, waarvan...**
 - 989 personen in gezinsverband
 - 324 vrouwen
 - 298 mannen
 - 3 NBM

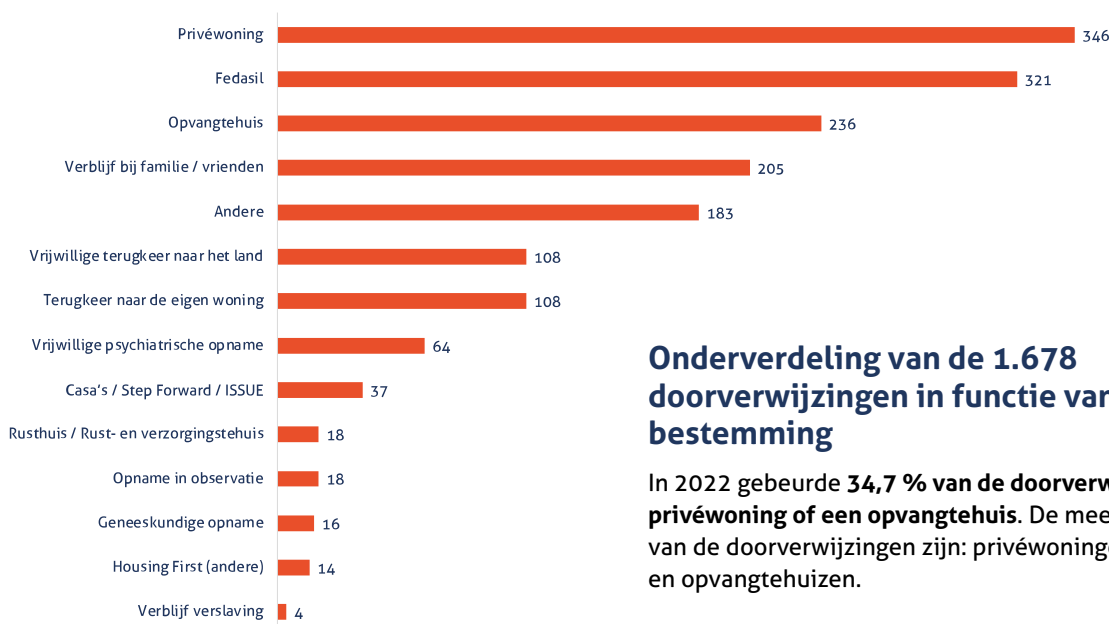
In 2022 zijn de psycho-medisch-sociale begeleidingsteams (PMS) erin geslaagd operaties voor in totaal **1.614 mensen** tot een goed einde te brengen om ze met succes van de straat weg te halen met 1.678 operaties (eenzelfde persoon kan meerdere keren doorverwezen worden). Van deze groep zijn **177 personen** (met samen 199 doorverwijzingen) opnieuw in onze centra aanbeland vóór eind 2022.

Onderverdeling per type doelgroep van de 1.614 mensen die zijn doorgestroomd naar een oplossing weg van de straat

Het zal niemand verbazen dat het publiek dat het vaakst wordt doorverwezen uit gezinnen bestaat. Het begeleidingswerk en het zoeken naar oplossingen om mensen weg te krijgen van de straat blijkt immers een stuk ingewikkelder voor alleenstaanden. Zij dragen vaak een combinatie van administratieve en psycho-medisch-sociale problemen met zich mee die het zoeken naar oplossingen om van de straat weg te komen bemoeilijken.

Onderverdeling van de 1.678 doorverwijzingen in functie van de bestemming

In 2022 gebeurde **34,7 %** van de doorverwijzingen naar een **privéwoning of een opvangtehuis**. De meest bestemmingen van de doorverwijzingen zijn: privéwoningen, Fedasil-centra en opvangtehuizen.

Naar Fedasil wordt doorverwezen in twee gevallen:

- Mensen die bij ons verblijven en hun asielaanvraag nog niet hebben ingediend worden voor een eerste verblijf doorverwezen naar het Fedasil-netwerk;
- Mensen die al een asielaanvraag hebben ingediend en bij Samusocial verblijven bij gebrek aan plaats in het Fedasil-netwerk, dat vaak verzadigd is. Deze mensen worden vervolgens doorverwezen naar een centrum voor aanvragers van internationale bescherming zodra er een plaats vrijkomt.

De categorie "andere" omvat grotendeels twee soorten doorverwijzingen:

- Mensen die worden doorverwezen naar partners (Burgerplatform BelRefugees, het Rode Kruis ...)
- Mensen die België verlaten voor een ander land dan hun land van herkomst.

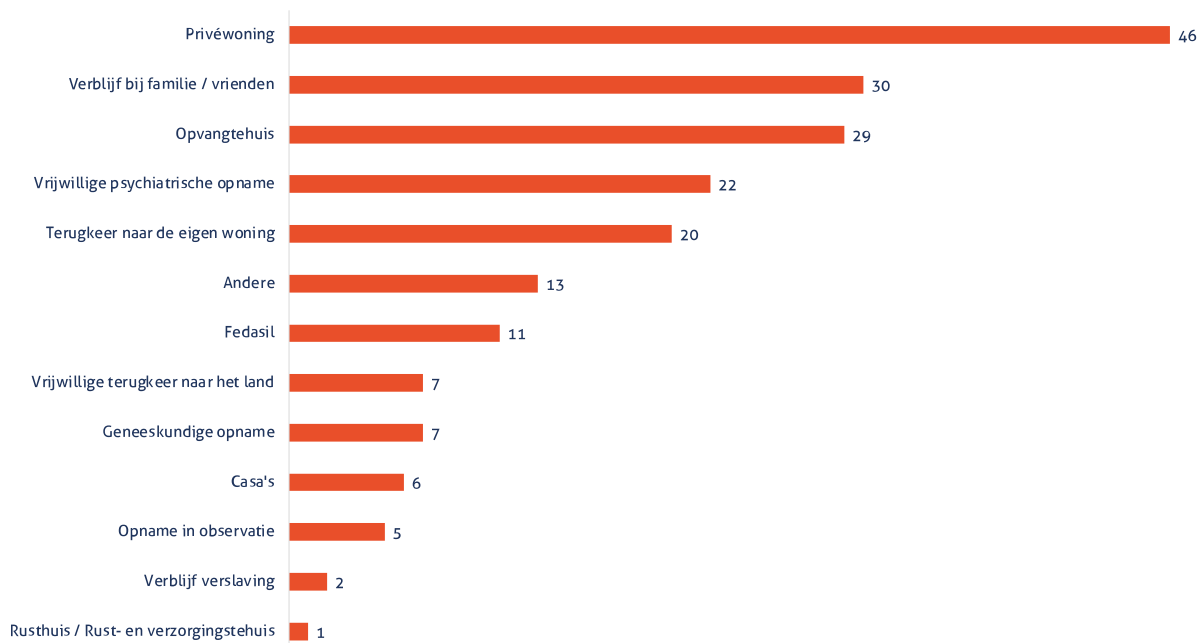
Onder "vrijwillige terugkeer" verstaan we de terugkeer, vaak georganiseerd via erkende organisaties (Caritas...), van mensen zonder Belgische verblijfsdocumenten of (ex-)asielzoekers die terugkeren naar hun land van herkomst, soms na een lang verblijf in het buitenland.

De 64 doorverwijzingen voor "vrijwillige psychiatrische opname" houden voor een groot deel verband met ontwenningkuren.

Onderverdeling van de 199 doorverwijzingen die niet blijvend bleken in 2022 (voor in totaal 177 personen)

Van de 1.614 doorverwezen personen formuleerden er 177 (met in totaal 199 doorverwijzingen) opnieuw een verzoek om opvang na hun doorverwijzing in de loop van 2022. 46 personen waren doorverwezen naar een privéwoning, 30 naar een familielid of vriend, 29 naar een opvangtehuis.

Deze cijfers weerspiegelen één van de harde realiteiten van onze dagelijkse opdracht, nl. het probleem om na de noodopvang mogelijkheden te vinden weg van de straat voor twee grote groepen mensen:

- Personen in een onregelmatige situatie die in België wonen en voor wie er geen wettelijke oplossing bestaat: mensen zonder papieren, transmigranten, Europese gezinnen zonder verblijfplaats die in België wensen te blijven. De enige uitwegen voor deze groep zijn clandestien en dus precair: het netwerk van de eigen gemeenschap, kraakpanden, rondtrekken van stad naar stad...
- Mensen met meervoudige medische en psychosociale problemen tegelijk die hun doorverwijzing naar andere verblijfs- of herhuisvestingsprogramma's in het gedrang brengen omdat de toelatingscriteria er restrictief zijn. **Voorbeelden van profielen die vastzitten in onze noodstructuren bij gebrek aan doorverwijzingsopties:** vrouwen met een drugsverslaving of "psychische" problemen vergezeld van jonge kinderen; mensen met psychiatrische stoornissen die zelf een ziekenhuisopname weigeren; mensen die ziek zijn (diabetes, handicap...) maar geen hospitalisatie of revalidatie nodig hebben; ouderen die zorg weigeren; gezinnen met meer dan vijf kinderen...

5. Begeleiding - Pool "Asiel en Migratie"

Iedereen die vraagt om internationale bescherming moet volgens de Belgische wet begeleiding en onderdak krijgen zo lang de procedure loopt.

Deze groep mensen wordt opgedeeld in vier categorieën op grond van de gezinssamenstelling: mannen alleen, vrouwen alleen, gezinnen en Niet Begeleide Minderjarige vreemdelingen (NBM). De aanvaardingscriteria worden geregeld door de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en andere categorieën van vreemdelingen.

Wordt de asielaanvraag aanvaard, dan geldt voor hen het gemeenrecht.

Wordt de asielaanvraag definitief geweigerd, dan krijgen zij een Bevel om het Grondgebied te Verlaten (BGV) en kunnen ze in een toestand van onwettig verblijf terechtkomen als ze toch in België blijven. Het risico wordt alleen maar groter als deze mensen in een chronisch zwerversbestaan terechtkomen.

In de Fedasil-centra beheerd door Samusocial krijgen de bewoners drie soorten begeleiding:

- **Sociale begeleiding:** administratieve opvolging van dossiers en de begunstigden informeren en doorverwijzen naar de bevoegde diensten.
- **Juridische begeleiding:** rechten openen, aangepaste oplossingen vinden en de betrokkenen laten doorstromen naar oplossingen om opnieuw aansluiting te vinden bij de maatschappij. Tijdens de begeleiding staat een hervonden zelfstandigheid centraal bij het samenstellen en omschrijven van het levensproject van de begunstigde, onder meer door deze te helpen de welzijns- en gezondheidstoestand en de administratieve situatie te begrijpen.
- **Medische begeleiding:** inrichten van medische permanenties tweemaal per week met de aanwezigheid van een huisarts. Ook buiten de permanenties is de ziekenboeg zonder afspraak beschikbaar.

GETUIGENIS

An abstract graphic consisting of several overlapping brushstrokes. A prominent, thick orange stroke is positioned diagonally from the bottom left towards the center. Behind it, there are lighter, greyish-blue strokes, some of which are more horizontal and others more vertical, creating a layered, textured effect.

samusocial.brussels

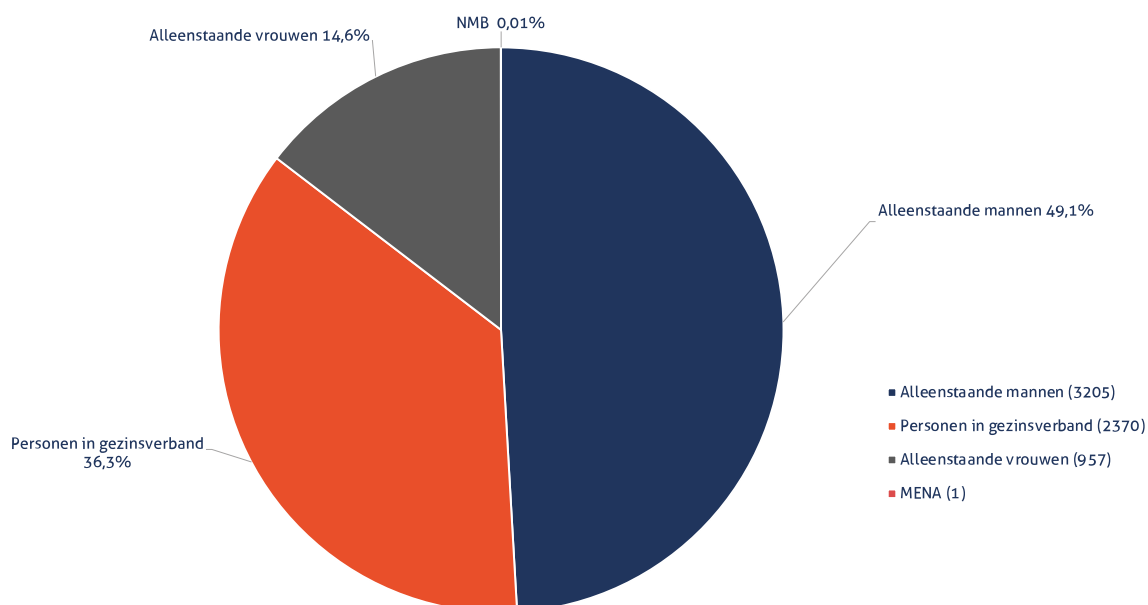
6. Waarnemingen over het opvangen publiek – Pool “Daklozen”

In 2022 verschaftte de pool “Daklozen” van Samusocial onderdak aan 6.533 personen.

Onderverdeling van de 6.533 opgevangen personen per doelgroep

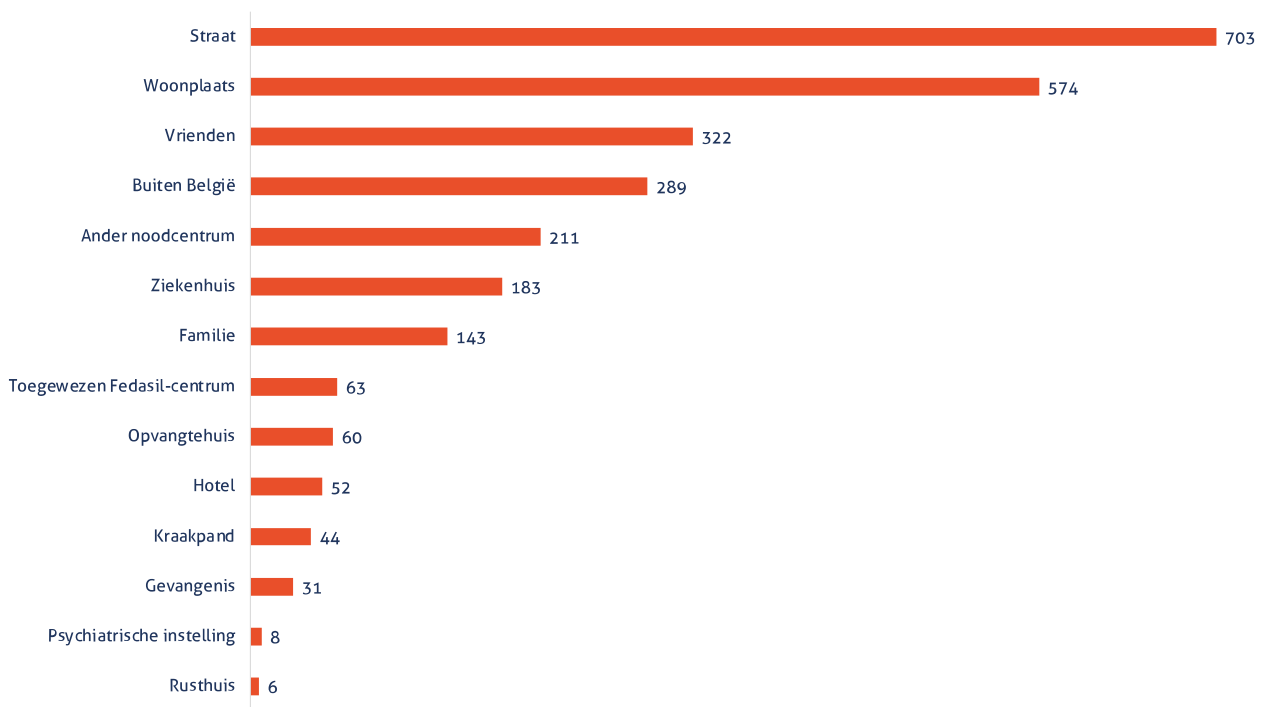
Wij stellen vast dat het aantal mensen in de verblijfsprogramma's van Samusocial met 6,8% is gestegen ten opzichte van vorig jaar (6.533 tegenover 6.112 in 2021). Het aantal nachtverblijven daarentegen is aanzienlijk gedaald (292.992 tegenover 319.042 in 2021). Twee factoren verklaren deze grotere omloopsnelheid: de sluiting van opvangcapaciteit in 2022 die was geopend als reactie op de coronacrisis, maar ook het uitzonderlijke aantal gereserveerde bedden (overblijvers) dat in 2021 werd toegestaan en waarmee een bewoner gedurende een welbepaalde periode mag blijven zonder dat zijn plaats aan anderen wordt toegewezen. Uit de cijfers blijkt ook dat één op de twee personen die in 2022 werden opgevangen een alleenstaande man is.

Voor de duidelijkheid: deze grafiek is niet representatief voor de realiteit van de daklozen situatie in het Brussels Gewest, maar schetst een beeld van het opvangbeleid bij Samusocial. Er wordt voorrang gegeven aan de meest kwetsbare mensen, wat verklaart waarom in onze opvangstructuren een groot deel mensen in gezinsverband worden opgenomen. Maar we weten dat het daklozenpubliek in Brussel voor de overgrote meerderheid uit alleenstaande mannen bestaat.

Laatst aangegeven verblijf vóór de aankomst bij Samusocial (n=2689 volwassenen)

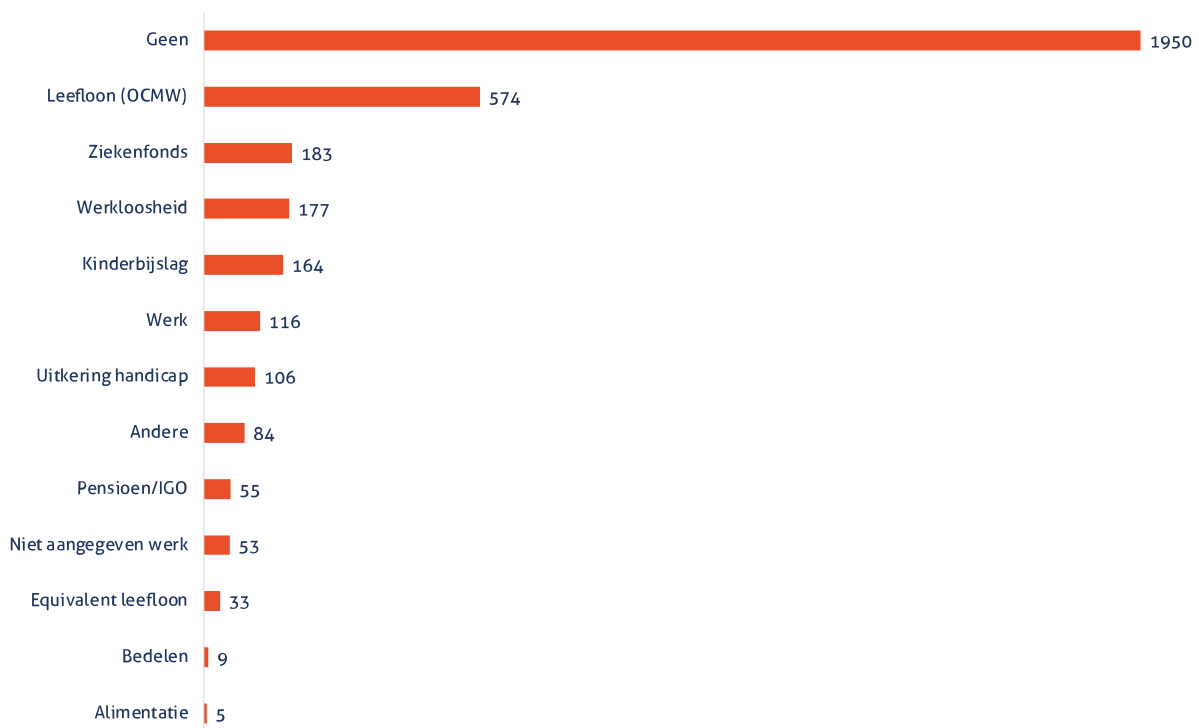
Van de 2.689 volwassenen die in 2022 werden ondergebracht en van wie we precieze gegevens hebben over hun vorige verblijfplaats, sliepen er 703 op straat voordat ze naar Samusocial kwamen, 574 in hun privéwoning en 322 bij een vriend of vriendin.

Bronnen van inkomsten (n=3509)

Er werden in totaal 3.509 gegevens geregistreerd met betrekking tot de bron van inkomsten - een gegeven dat rechtstreeks door de geholpen persoon werd ingevuld. Hierbij wordt ook opgemerkt dat eenzelfde persoon meerdere inkomstenbronnen kan hebben. In de onderstaande grafiek delen 3.227 verschillende personen 3.509 inkomensbronnen.

De meest voorkomende inkomstenbron blijft het leefloon, in 16,3% van de gevallen. Van de 3.509 geregistreerde personen geeft 55,5% aan geen inkomen te hebben.

Zelfverkleerde oorzaken van de breuk met de maatschappij (n=3584)

Vooraf moet hierbij worden aangegeven dat de oorzaken van de breuk met de maatschappij - de redenen die hebben geleid tot het verlies van de woning - geen weergave zijn van het aantal verschillende personen, aangezien voor één persoon meerdere oorzaken kunnen gelden (wat de herintegratie van de betrokkene veel moeilijker maakt). Dit zijn voor 2.892 volwassenen de oorzaken van de breuk.

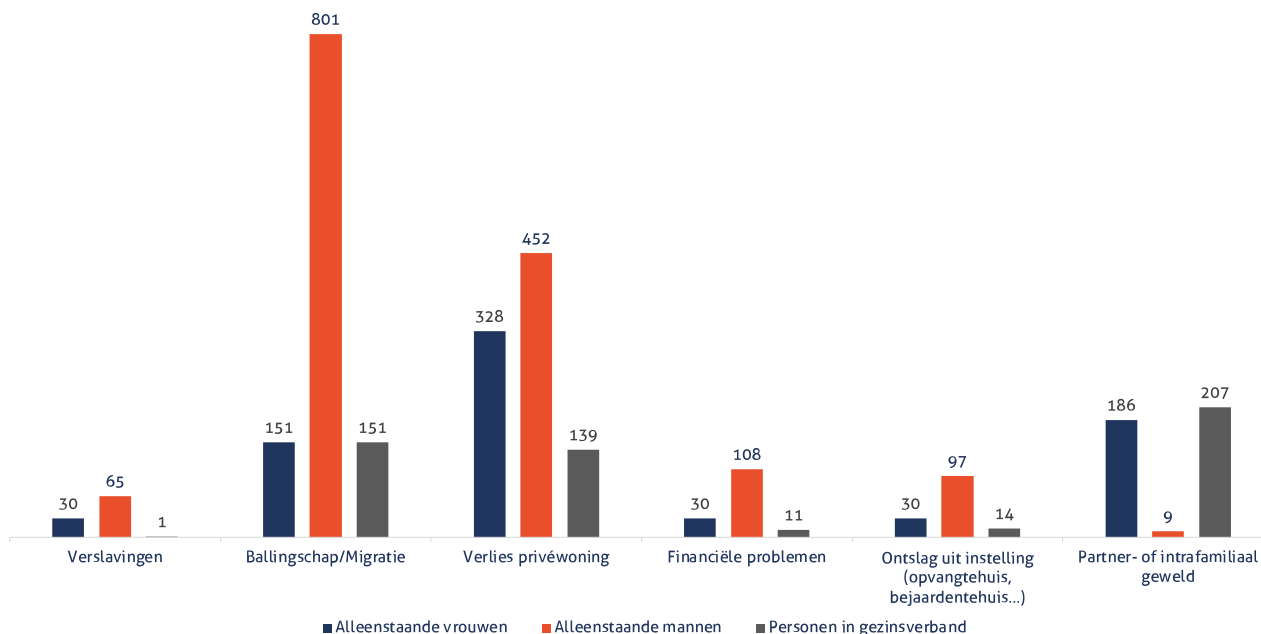
Ook moet worden opgemerkt dat verslaving en geestelijke gezondheidsproblemen aanzienlijk worden onderschat in de verklaringen van de betrokkenen, omdat zij niet altijd in staat zijn hun eigen situatie te beoordelen. Ook het aantal gevallen van intrafamiliaal geweld is een onderschatting, aangezien het publiek dat in de grafiek vermeld wordt, geen kinderen omvat.

De categorie "Verzadiging Fedasil" betreft mensen die een asielaanvraag hebben ingediend, maar voor wie geen plaats kon worden gevonden in het netwerk. Er moet echter worden opgemerkt dat het item pas sinds oktober 2022 bestaat, zodat het cijfer van 32 personen slechts slaat op drie maanden activiteit en maar een klein deel is van de jaarlijkse realiteit van de mensen die wij opvangen als gevolg van de verzadiging van het opvangnetwerk van Fedasil.

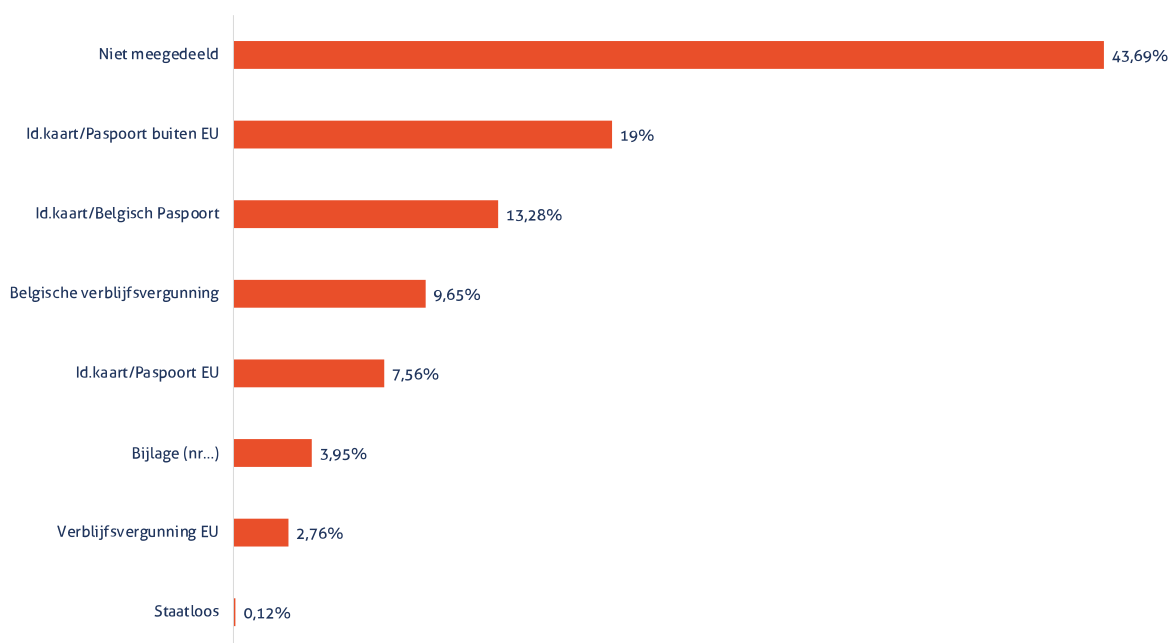
Onderverdeling van de voornaamste zelfverklaarde oorzaken van de breuk met de maatschappij, per doelgroep

De voornaamste oorzaken van het feit dat mannen in 2022 dakloos werden, zijn verbanning of migratie, verlies van de eigen woning en financiële problemen. Voor vrouwen is het verlies van de eigen woning de grootste oorzaak, gevolgd door partnergeweld en ballingschap/migratie. Ook mag niet worden vergeten dat wat partner- en intrafamiliaal geweld betreft de overgrote meerderheid van de mensen in gezinsverband alleenstaande moeders zijn.

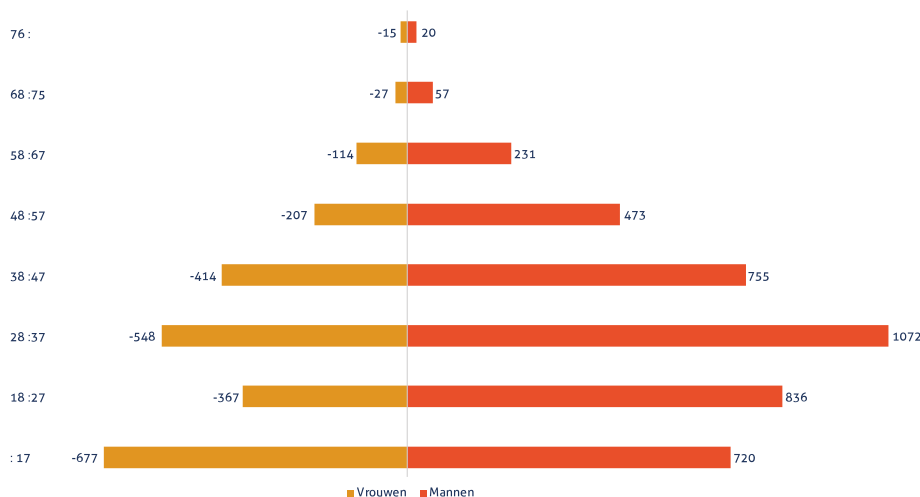
Administratief statuut van de 6.533 opgevangen personen

Van de 6.533 personen die in 2022 werden opgevangen, beschikt 33,25 % hetzij over Belgische papieren (22,93 %, waarvan 13,28 % identiteitskaarten/paspoorten en 9,65 % verblijfsvergunningen), hetzij over Europese documenten (10,32 %, waarvan 7,56 % identiteitskaarten/paspoorten en 2,76 % verblijfsvergunningen). De ervaring leert ons dat de meeste mensen die ons geen informatie willen geven over hun administratieve toestand doorgaans geen papieren hebben. We wijzen erop dat alleen mensen met Belgische documenten, identiteitskaarten of verblijfsvergunningen recht hebben op een sociale uitkering (leeftoon, ziekenfonds...) die het mogelijk maakt wettelijke oplossingen te vinden om weg te raken van de straat. Gebleken is dat een grote meerderheid van de Europeanen geen wettelijk adres heeft in België, waardoor zij onregelmatig in het land zijn en hun recht op Dringende Medische Hulp (DMH) beperkt is. In vrijwel 70% van de gevallen bemoeilijkt het administratief statuut het zoeken naar oplossingen om van de straat weg te komen.

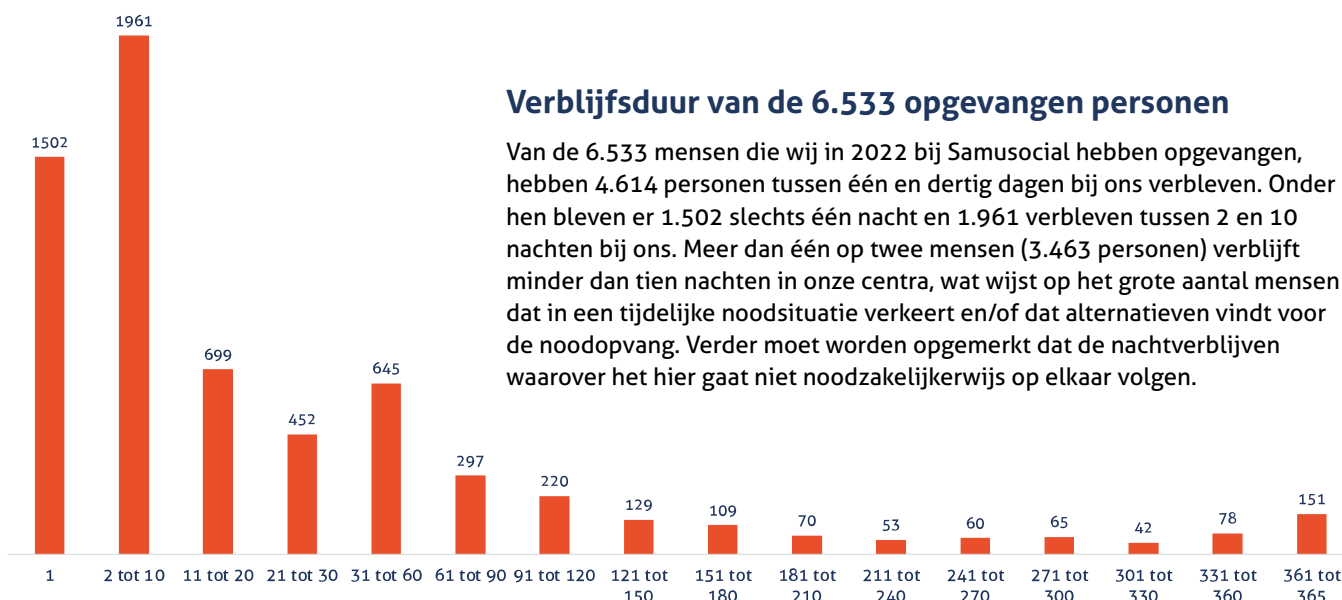
Onderverdeling van de 6.533 opgevangen personen, per leeftijdscategorie

21,38 % van het opgevangen publiek is minderjarig, 43,21 % is jonger dan 38 jaar en 7,1 % is ouder dan 57 jaar. 1,82 % is ouder dan 68 jaar, wat inhoudt dat wij 119 mensen van de derde leeftijd hebben opgevangen in onze centra in 2022. Net zoals de kinderen wordt deze categorie van mensen als bijzonder kwetsbaar beschouwd en krijgen zij dus prioritaire opvang in onze verblijfsstructuren.

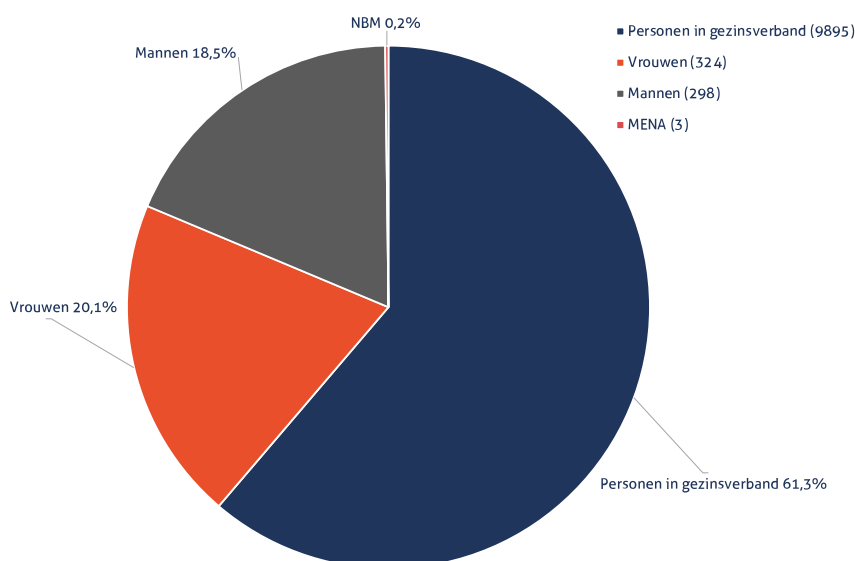
Verblijfsduur van de 6.533 opgevangen personen

Van de 6.533 mensen die wij in 2022 bij Samusocial hebben opgevangen, hebben 4.614 personen tussen één en dertig dagen bij ons verbleven. Onder hen bleven er 1.502 slechts één nacht en 1.961 verbleven tussen 2 en 10 nachten bij ons. Meer dan één op twee mensen (3.463 personen) verblijft minder dan tien nachten in onze centra, wat wijst op het grote aantal mensen dat in een tijdelijke noodsituatie verkeert en/of dat alternatieven vindt voor de noodopvang. Verder moet worden opgemerkt dat de nachtverblijven waarover het hier gaat niet noodzakelijkerwijs op elkaar volgen.

Onderverdeling per type doelgroep van de 1.614 mensen die zijn doorgestroomd naar een oplossing weg van de straat

Het zal niemand verbazen dat het publiek dat het vaakst wordt doorverwezen uit gezinnen bestaat. Het begeleidingswerk en het zoeken naar oplossingen om mensen weg te krijgen van de straat blijkt immers een stuk ingewikkelder voor alleenstaanden. Zij dragen vaak een combinatie van administratieve en psycho-medisch-sociale problemen met zich mee die het zoeken naar oplossingen om van de straat weg te komen bemoeilijken. Meer informatie over de doorverwijzingen in 2022 staat in punt 4.4.

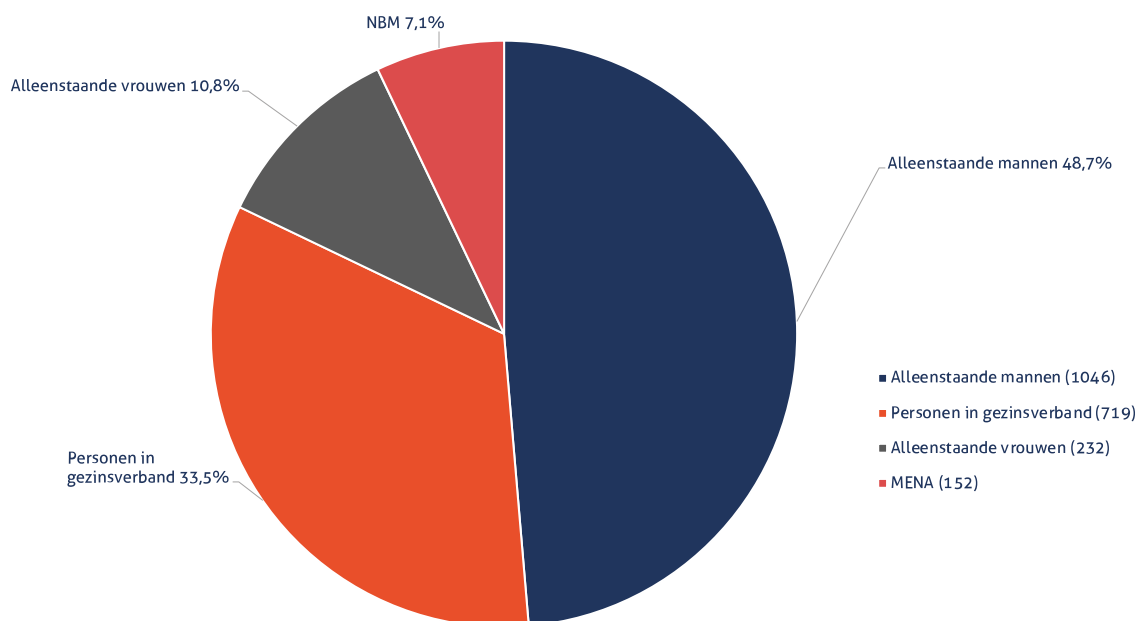
7. Waarnemingen over het opgevangen publiek – Pool “Asiel & Migratie”

Onderverdeling van de 2.149 opgevangen aanvragers van internationale bescherming per doelgroep

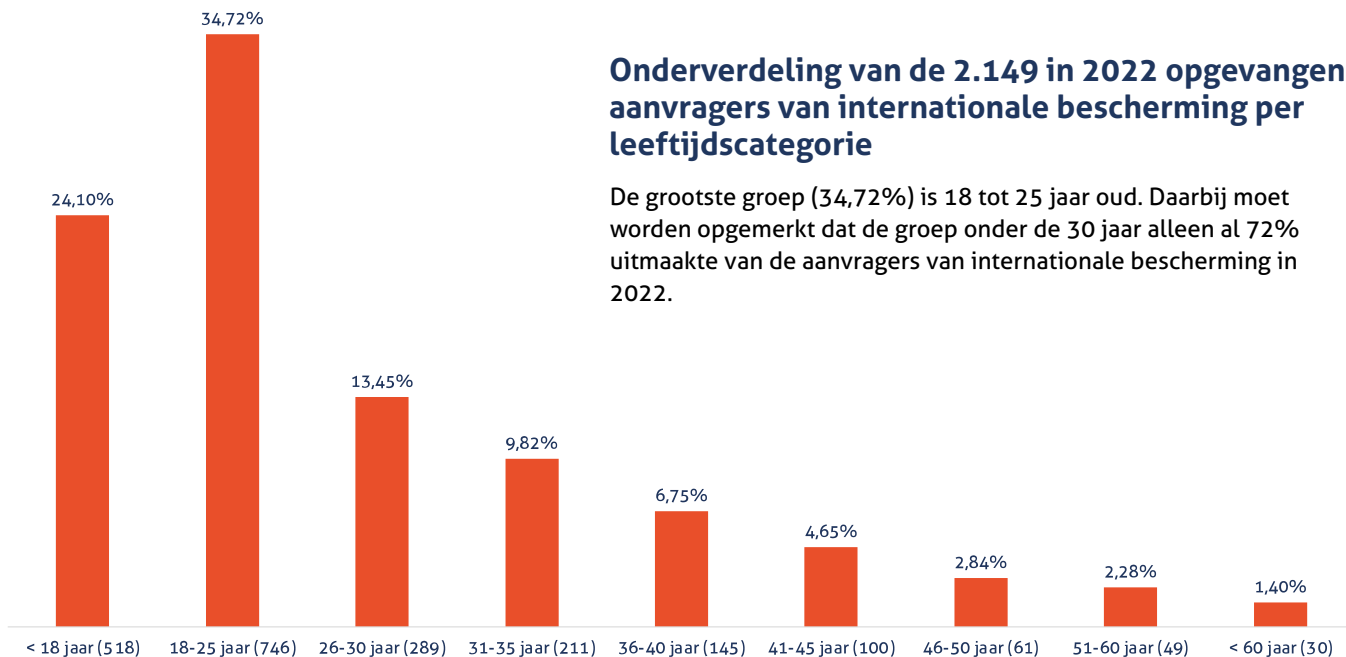
Terwijl in 2021 meer dan de helft van de mensen die bij de pool 'Asiel & Migratie' werden opgevangen in gezinsverband leefden, maakte deze categorie in 2022 slechts 33,5% van het totaal uit. In 2022 hebben we veel meer alleenstaande mannen opgevangen (28,79% alleenstaande mannen in 2021, tegenover 48,7% in 2022). We stellen ook een zeer sterke stijging vast van het aantal Niet-Begeleide Minderjarige vreemdelingen (2,46% in 2021, tegenover 7,1% in 2022): een situatie die kan worden verklaard door het alarmerende plaatsgebrek in de structuren die voor dit minderjarige publiek bestemd zijn.

Ook moet worden opgemerkt dat 366 van de 719 personen die worden opgevangen in gezinsverband kinderen zijn.

Onderverdeling van de 2.149 in 2022 opgevangen aanvragers van internationale bescherming per leeftijdscategorie

De grootste groep (34,72%) is 18 tot 25 jaar oud. Daarbij moet worden opgemerkt dat de groep onder de 30 jaar alleen al 72% uitmaakte van de aanvragers van internationale bescherming in 2022.

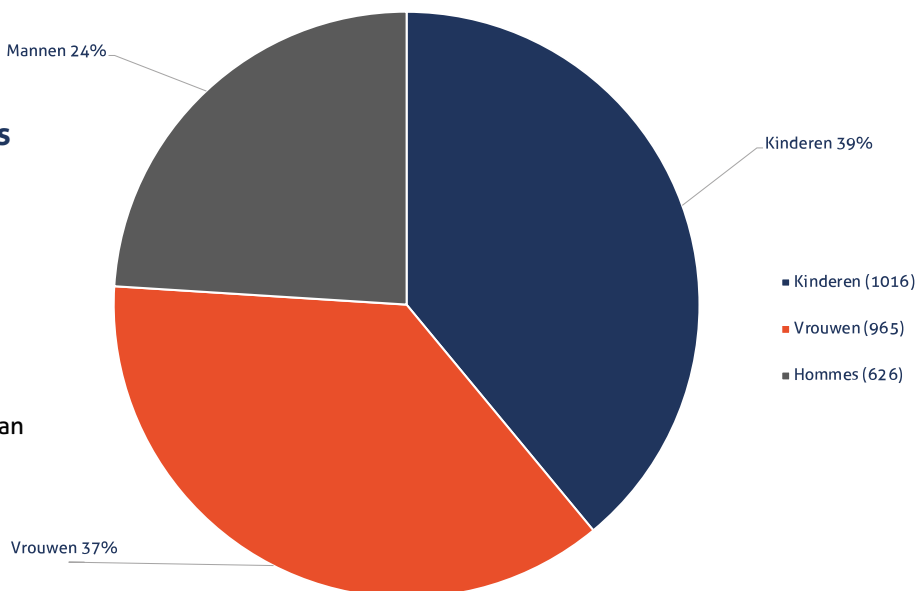
Nationaliteiten die het vaakst voorkwamen bij de 2.149 aanvragers van internationale bescherming die wij in 2022 opvingen

Net als in 2021 zijn Afghanen sterk vertegenwoordigd (23,92%) bij de in 2022 opgevangen aanvragers van internationale bescherming. Ze worden gevolgd door de Syriërs, Palestijnen en Burundezers.

Onderverdeling van de 2.660 opgevangen Oekraïners die tijdelijke bescherming genieten per doelgroep

In 2022 ving het centrum in Molenbeek 2.529 mensen uit Oekraïne op, van wie 972 kinderen, voor een transitverblijf van korte duur. Het centrum Leopold verschaftte onderdak aan 131 personen, van wie 44 kinderen, voor een verblijf van lange duur.

PROGRAMMA VOOR SOCIOPROFESSIENELE INSCHAKELING

IN
20
22

97 medewerkers met een contract "artikel 60, § 7". Van de 49 medewerkers met een aflopend contract in 2022, hebben er 20 nadien een arbeidsovereenkomst ondertekend met Samusocial, waarvan 4 overeenkomsten van onbepaalde duur;

40 stagiaires;

4 personen die gemeenschapsdienst verrichten ten belope van **400** gepresteerde uren;

2.408 opleidingsuren bestemd voor medewerkers tijdens hun inschakelingstraject.

Het programma voor socioprofessionele inschakeling pakt een van de hoofdfactoren van sociale uitsluiting aan: **Toegang tot de arbeidsmarkt**. Zonder zijn kernactiviteit - de opvang en opvolging van werknemers met een contract op grond van artikel 60, § 7 - uit het oog te verliezen, breidt het programma voortdurend uit met nieuwe inschakelingsmaatregelen. De nadruk ligt altijd op één van de drie hoofdopdrachten van Samusocial: begeleiding.

Het programma voor socioprofessionele inschakeling staat voor:

- Tewerkstelling en begeleiding van werknemers in socioprofessionele inschakeling met een contract op grond van artikel 60, § 7, via de verschillende partner-OCMW's en oriëntering van deze medewerkers;
- Aanwerving van gesubsidieerde contractuele krachten (GECO) via samenwerkingsakkoorden met ACTIRIS;
- Ontvangen en verspreiden van stageaanvragen vanuit de scholen en de dossiers hiervoor samenstellen;
- Een samenwerking uitbouwen met de diensten voor alternatieve gerechtelijke maatregelen voor de terbeschikkingstelling van personen die werkstraffen verrichten voor Samusocial-opdrachten;
- Samenwerking met het Platform voor de Samenlevingsdienst om langs die weg jonge vrijwilligers aan te trekken die onze teams op het terrein kunnen versterken.

Het programma voor socioprofessionele inschakeling wordt uitgerold in zo goed als alle voorzieningen van Samusocial:

- Medewerkers met een contract op grond van artikel 60, §7 zijn aanwezig in zeven verblijfscentra maar tevens in de ondersteunende kantoren en in het informaticateam.
- Stagiairs van scholen, personen die werkstraffen uitvoeren en gesubsidieerde contractuelen vindt men in alle voorzieningen terug.

Onze activiteit in 2022

Het jaar 2022 werd gekenmerkt door **een sterke afname van het aantal sollicitaties voor artikel 60, §7-betrekkingen**.

Deze algemene tendens moet worden toegeschreven aan de overbelasting bij de maatschappelijk werkers die in de OCMW's en de wijkkantoren de mensen begeleiden die daarvoor in aanmerking komen. Om dit probleem te verhelpen, werkt het programma voor socioprofessionele inschakeling aan **een verdere uitbreiding van zijn partnerbestand**. In 2022 hebben we vijf nieuwe samenwerkingsverbanden opgestart met de OCMW's van Oudergem, Ganshoren, Ukkel, Sint-Pieters-Woluwe en Jette.

Het ziekteverzuim van de medewerkers met een inschakelingstraject bleef in 2022 stabiel en daalde zelfs licht. Het blijft echter hoog in vergelijking met de overige werknemers van Samusocial. Dit is overwegend te wijten aan de sociale situatie van de werknemers met een inschakelingstraject. **Het bemiddelingswerk van onze begeleider van het programma en specifieke HR-permanenties voor het programma zijn daarom van groot belang.**

In 2022 werden ook twee nieuwe socioprofessionele inschakelingsmaatregelen ingevoerd: de opvang van jonge vrijwilligers van het **Platform voor de Samenlevingsdienst** en het project **"Stage First"**, in samenwerking met Actiris, dat voorziet in de opvang en de opleiding van laag- of middelmatig geschoolde jongeren. De inschakelingsmaatregel die qua aanwezigheid nog steeds het meest betrouwbaar is, zijn de GECO's (gesubsidieerde contractuele personeelsleden) met een aanwezigheidsgraad van bijna 95%, een statuut dat momenteel goed is voor 14 betrekkingen.

Ten slotte hebben dit jaar 21 personen deelgenomen aan de eerste "Job Day" voor werknemers "artikel 60, §7", die samen met het OCMW van de stad Brussel werd ingericht.

VOORUITZICHTEN VOOR 2023

- De samenwerking met de OCMW's in het kader van de artikel 60, §7-maatregel verder uitbouwen;
- Ons aanbod van inschakelingsplaatsen uitbreiden via maatregelen zoals de samenlevingsdienst, personen die gemeenschapsdienst verrichten en "Stage First";
- Een offboardingprocedure voor stagiairs systematiseren om stagebeoordelingen in hun dossier op te nemen en onze wervingsreserve voor knelpuntbetrekkingen aan te vullen;
- Ons interne opleidingsaanbod ontwikkelen en nieuwe samenwerkingsverbanden zoeken met opleidingsorganen voor werknemers met een socioprofessioneel inschakelingstraject.

VASTSTELLINGEN EN INTENTIES

Het hulpbehoevende publiek is verscheiden en evolueert voortdurend

Wat ons van 2022 vooral bijblijft, is de sterk wisselende samenstelling van het daklozenpubliek na al die jaren en de sterke invloed van de nationale en internationale conjunctuur.

De twee crisissen die 2022 hebben gekenmerkt - de oorlog in Oekraïne en de opvangcrisis voor de mensen die internationale bescherming vragen - hebben nieuwe groepen daklozen naar de straten van ons Gewest gebracht en onze operaties en de dagelijkse realiteit van onze teams op het terrein behoorlijk ontwricht.

Het publiek van grotendeels alleenstaande, op straat levende mannen waarin het aandeel van gezinnen en vrouwen weliswaar blijft toenemen met daarbij veel vrouwen die slachtoffer zijn van geweld, heeft in 2022 het

gezelschap gekregen van Oekraïense ontheemden die bij aankomst in Brussel oriëntering en onderdak behoeften en, meer nog dan vorig jaar, van personen die om internationale bescherming vragen. Deze laatste groep bleek de facto dakloos te zijn omdat deze mensen vaak maandenlang moeten wachten voordat zij eindelijk in aanmerking komen voor een verblijf zoals de opvangwet bepaalt.

Net als bij de Covid-19-epidemie in 2020 zijn dit crisissen die ons eraan herinneren dat een urgentievoorziening als Samusocial van nature reactief moet zijn om snel te kunnen reageren op nieuwe behoeften die soms van de ene op de andere dag hun opwachting maken.

Tot slot maakt de groep mensen zonder geldige verblijfsdocumenten net als de voorbije jaren bijna 70% uit van de mensen die in onze centra worden opgevangen. Ook het aantal Niet-Begeleide Minderjarige vreemdelingen (NBM) op straat maar ook in kraakpanden neemt toe. Deze preciaire bewoning, het kraken van gebouwen die in onbruik zijn geraakt of die op renovatie wachten, neemt toe in Brussel en is een groot probleem waarmee in de toekomst rekening moet worden gehouden bij het organiseren van de bijstand aan daklozen.

De problematiek om voor een groot aantal mensen oriënteringsmogelijkheden te vinden

Van de 6.533 daklozen die in 2022 werden opgevangen, zijn er 1.614 doorverwezen naar oplossingen weg van de straat of naar alternatieven voor de opvang in onze noodcentra. Maar er verblijven nog steeds 4.919 mensen in onze opvang voor wie geen doorverwijzing naar andere verblijfsoplossingen mogelijk is gebleken... Dit cijfer toont aan hoe moeilijk het is om een uitweg te vinden en dan vooral voor drie grote groepen mensen:

- Mensen die illegaal in België verblijven en voor wie geen wettelijke oplossing bestaat om het leven op straat achter zich te laten: mensen zonder papieren, migranten in transit, Europese gezinnen zonder verblijfsadres die in België willen blijven;
- Mensen met een combinatie van medische en psychosociale problemen waardoor hun doorverwijzing naar andere opvang- of herhuisvestingsprogramma's waar strengere toelatingscriteria gelden in het gedrang komt. Voorbeelden van profielen die geblokkeerd zitten in onze noodvoorzieningen bij gebrek aan doorstroommogelijkheden: vrouwen die verslaafd zijn aan drugs of "psychiatrische" problemen hebben met jonge kinderen; mensen met psychiatrische stoornissen die een ziekenhuisopname weigeren; zieke mensen (diabetes, handicap...) die daarom geen ziekenhuisopname of revalidatie nodig hebben; ouderen die zorg weigeren;
- Grote gezinnen met meer dan drie kinderen en gezinnen met tienerjongens, die minder vaak worden opgenomen in tweedelijnsvoorzieningen zoals opvanghuizen.

De nood aan een billijke respons op de vele vormen van "dakloos zijn"

- **Een systeem waarvan de reikwijdte kan worden afgestemd op de behoeften**

Samusocial moet snel kunnen reageren op nieuwe behoeften die soms van de ene op de andere dag ontstaan. Ons systeem moet worden vormgegeven en gefinancierd als onderdeel van een strategie die voorziet in de activering van extra noodopvangplaatsen wanneer dat nodig blijkt waardoor sneller en met de nodige soepelheid kan worden ingespeeld op ontluikende crisissen.

De structurele opvangcapaciteit en de operationele infrastructuur moeten daarom in die geest worden ontwikkeld.

Uitgaand van het principe dat de opening van nieuwe structuren tijd kost, moet de reactiestrategie voor noodsituaties voorzien in mechanismen om activeerbare ruimten te openen in gebouwen die reeds in gebruik zijn. Deze locaties moeten ook op financiering kunnen rekenen wanneer zij "in rust" zijn om ze activeerbaar te maken in functie van de behoeften.

- **Een geïntegreerde en alomvattende operationele respons die wegblijft van "twee maten en twee gewichten"**

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en van de opvangcrisis bewijzen dat wij onze taken moeten kunnen bevatten en ontwikkelen vanuit een geïntegreerde benadering van de daklozenproblematiek (gefinancierd door het Gewest via de GGC) en van het asiel- en migratievraagstuk (hoofdzakelijk gefinancierd door de federale overheid).

Deze problemen zijn onmiskenbaar met elkaar verweven. Als een asielzoeker de facto dakloos wordt, is het logisch dat we onze acties decompartmenteren om ze zo goed als mogelijk af te stemmen op de reële behoeften op het terrein.

Bij onze operaties zijn wij ons bewust geworden van het belang van een evenwichtig en billijk dienstenaanbod en dat we moeten voorkomen dat twee maten en twee gewichten worden gehanteerd, waarbij het ene publiek wordt voorgetrokken boven het andere. Daarom heeft ons mobiel team dat aanvankelijk werd ingezet om Oekraïners zonder opvangoplossing bij hun aankomst in Brussel te oriënteren en onder te brengen zijn werkterrein verruimd naar de vele asielzoekers die geen verblijfsoplossing hebben omdat de capaciteit van het Fedasil-netwerk ontoereikend is.

- **De ontwikkeling en de versterking van de mobiele hulpteams**

Naast de honderden mensen die in de openbare ruimte zichtbaar zijn, is de dakloze werkelijkheid voor een groot deel onzichtbaar. De daklozenpopulatie overstijgt aanzienlijk de beschikbare capaciteit van de noodopvang, die niet iedereen onderdak kan bieden. Veel mensen trekken zich dan ook vaak clandestien terug in de krochten van de stad en in gebouwen die op een nieuwe bestemming wachten.

Om de groeiende uitdagingen van de preciaire woonvormen het hoofd te bieden, wensen wij door te gaan met het Cover-programma dat we ontwikkeld hebben met onze partner 'Le Projet Lama', waarbij een mobiel team voor gezondheidsmonitoring en schadebeperking wordt ingezet in de vele Brusselse kraakpanden. "Deze aanpak is meer dan nodig, maar voldoet in de verste verte niet aan de noden. De dakloze werkelijkheid stopt niet bij de mensen die zich ophouden in de openbare ruimte. De uitdaging is enorm als we zien dat steeds meer mensen gebouwen bezetten, vaak in onhygiënische omstandigheden die een onmiddellijk gezondheidsrisico vormen voor de bewoners", stelt Sébastien Roy, Algemeen Directeur van Samusocial.

Dat is ook één van de grote uitdagingen in de werking van Cover: de toenemende realiteit van preciaire huisvesting documenteren en zichtbaar maken zodat het beleid en de ondersteunende diensten deze in aanmerking nemen in hun financiering.

De verdere verbetering van de opvang- en begeleidingskwaliteit

• De stabilisering van de centra en van de teams

Zoals we de afgelopen jaren hebben kunnen vaststellen, zijn onze hulpprogramma's veel doeltreffender als ze worden ingezet in het kader van infrastructuur en teams die voor langere duur stabiel zijn.

Wij hebben er een prioriteit van gemaakt de financiering en de programma's stabiliteit te geven zodat wij het werk van onze teams op langere termijn en zoveel mogelijk binnen dezelfde infrastructuur kunnen plannen. Als gebouwen en teams vaststaan, kunnen wij inzetten op de kwaliteit van de opvang, het dienstenaanbod en de begeleiding die wij verzorgen om mensen van de straat te halen.

Twee van onze structurele noodopvangcentra zijn gerenoveerd, ingericht en aangepast aan de specifieke opvangbehoeften van mensen in sociale noodsituaties.

Deze stabilisering is nodig om kwalitatief te werk te kunnen gaan bij de begeleiding en de oriëntering van ons publiek.

• Het welzijn van de begunstigen en van de medewerkers

De mensen die wij bijstaan, verkeren in sociale nood en de ontwikkeling van onze diensten moet worden ingegeven door de permanente zorg voor hun welzijn. De ervaring heeft ons geleerd dat naast de kwaliteit en de stabiliteit van onze infrastructuur en uitrusting het welzijn van onze medewerkers op hun werkplek en in hun werkomgeving een absolute voorwaarde is om kwalitatief hoogwaardige diensten en zorgen te verstrekken. Bij het op schrift stellen van deze bijdrage hebben wij dankzij het veiligstellen van een aantal financieringen 60 arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur kunnen omzetten in overeenkomsten van onbepaalde duur. In een team van meer dan 547 mensen hebben nu 367 mensen een contract van onbepaalde duur, dat is bijna 70%, en dat terwijl onze operaties toch sterk afhankelijk zijn van tijdelijke mandaten en financieringen.

Er worden ook opleidingsprogramma's opgezet om werknemers te wapenen voor hun opdracht en hen te helpen bij de verfijning van hun benadering van de zorg voor ons opvangpubliek.

Antwoorden voor het vraagstuk van de mensen zonder geldige verblijfsdocumenten

Wij wijzen er nogmaals op dat de oplossing van de daklozenproblematiek tegelijk ook een oplossing vereist voor het vraagstuk van de mensen zonder papieren (van buiten Europa) en de mensen die onwettig in België verblijven (Europeanen met een verstreken toeristenstatuut en zonder Belgisch adres). Deze "rechtelozen" maken elk jaar meer dan twee derde uit van de mensen die door Samusocial worden ondergebracht en komen voor geen enkele andere bijstand in aanmerking dan Dringende Medische Hulp (DMH). Aangezien voor hen geen doorstroming naar integratieoplossingen mogelijk is, moeten deze mensen in nood wel geholpen kunnen worden net als ieder ander individu in sociale nood.

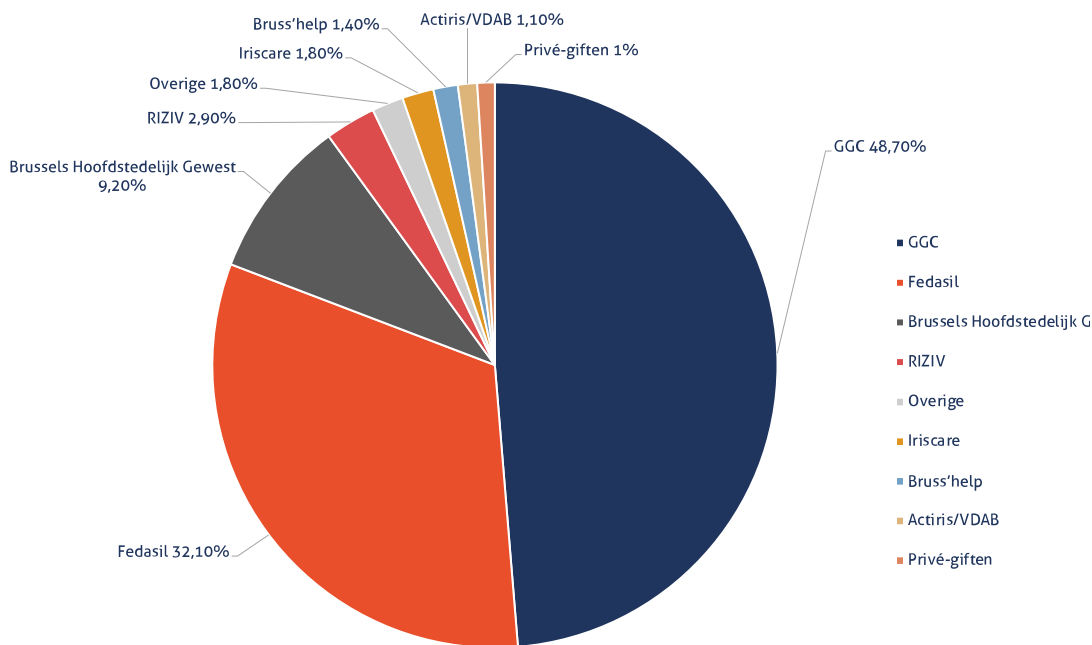
Het kan ook interessant zijn om structurele verblijfsoplossingen te zoeken elders dan in noodopvangcentra voor mensen zonder papieren op het Brussels grondgebied.

FINANCIËEL VERSLAG

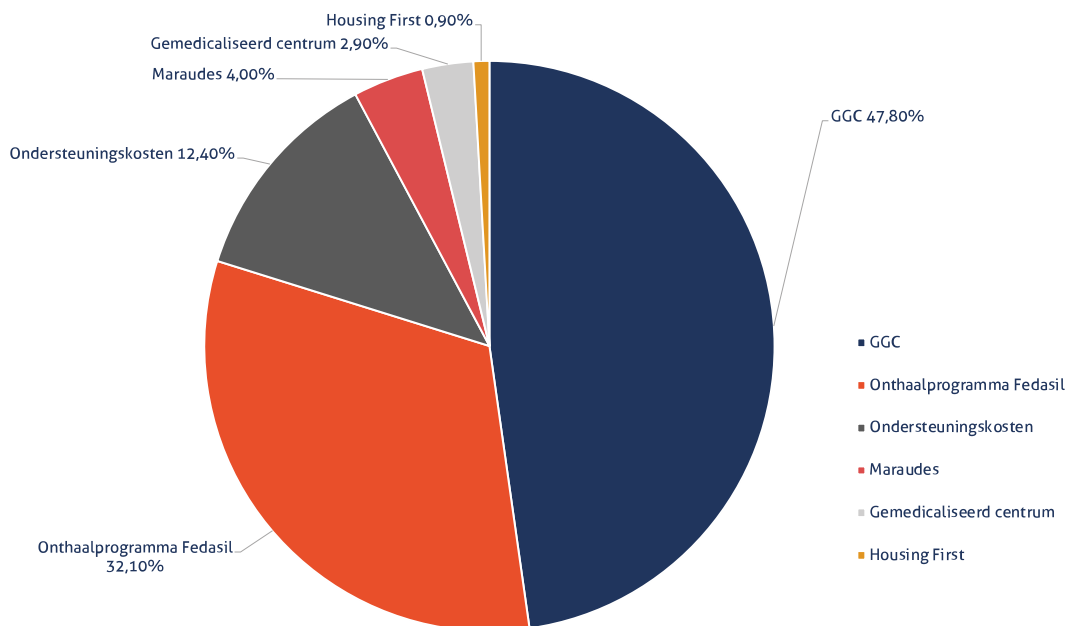
Budget 2022: 42.678.960 €

Het budget wordt berekend op grond van het kalenderjaar 2022.

Budget 2022: financieringsbronnen

Budget 2022: onderverdeling naar opdrachten

Samusocial heeft permanent behoefte aan steun van privé-donateurs en meerdere ondernemingen om zijn interventiemiddelen aan te sterken. Ruim 3.000 donateurs steunen vandaag de werking van onze teams op het terrein bij het helpen van mensen in nood in de straten van Brussel. Wij danken hen van harte voor hun vertrouwen.

In 2022 gaat de fondsenwerving van Samusocial verder met de invoering van nieuwe instrumenten en acties om nieuwe donateurs aan te trekken.

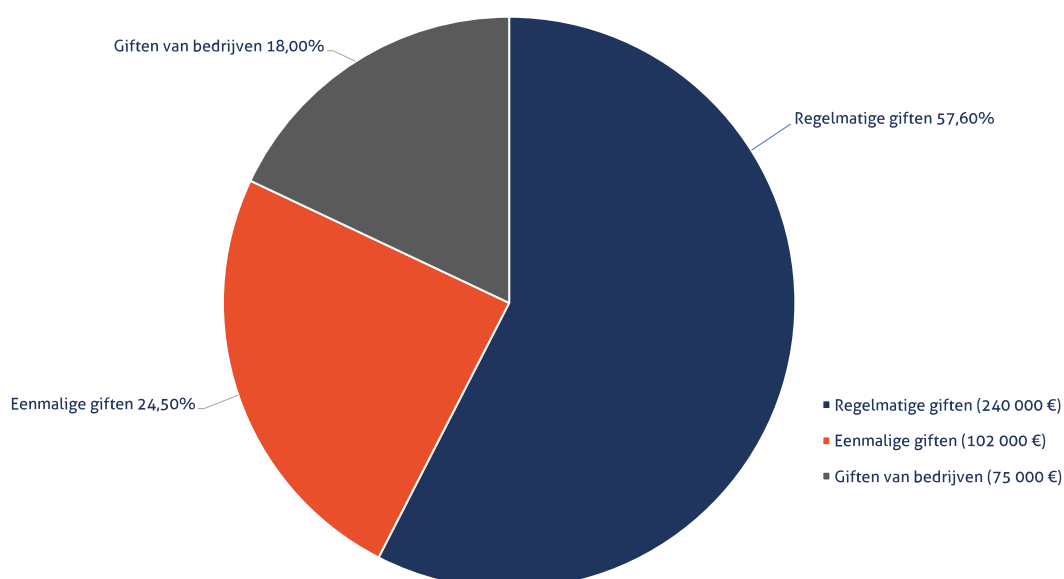
De nieuwe instrumenten van de fondsenwerving:

- De nieuwe gedragscode die werd opgesteld
- De aansluiting bij de VEF (Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving)
- Het internationaal label CAF America (Charities Aid Foundation America)
- De uitgave van een brochure over legaten
- De bouw van een gegevensbank voor het donateursbeheer
- De start van een nieuw platform voor online giften

Acties om nieuwe donateurs aan te trekken:

- De heropstart van de benadering van regelmatige donateurs op straat
- De verzending per post van een prospectiebrief naar Brusselse doelgroepen
- De lancering van een digitale eindejaarscampagne

Het jaar 2022 is afgesloten op een bedrag van 417.000 € ingehaalde middelen uit bijdragen van particulieren en bedrijven (los van de projectoproepen), hetzij een toename met 30 % vergeleken met 2021.

PARTNERS - DANKWOORD

De werking van Samusocial en zijn teams is georganiseerd rond een netwerk van associatieve, openbare en privé-partners.

ONZE ASSOCIATIEVE PARTNERS

107 Précarité, Abaka, ADDE, Alias, AMA, Amis d'accompagner, Aquarelle, L'Arbre de vie, Arc-en-ciel, Ariane, Article 27, Association des locataires, BelRefugees, La Bibliothèque Saint-Henri, Bibliothèque Sans Frontières, Bru4Home, Bruxelles Accueil Porte Ouverte, Caritas, CAW, Cellule Captation et Création de Logements, Herscham, Cellule Hestia, CEMôme, Centre de Prévention des Violences Conjugales et Familiales, Centre de santé mentale Antonin Artaud, CETIM, Le Chant d'oiseau Chèvrefeuille/CIG Vogelzang, CIRE, CLIP (Dune asbl), Le Clos, Clowns zonder Grenzen, COMBO, Communa, Compagnons dépanneurs, Consigne article 23, Convivial, La Croix-Rouge de Belgique, D.R.E.A.M., Diogenes, Doucheflux, Droit Sans Toit, École bruxelloise de Shiatsu thérapeutique, de straathoekwerkers van de gemeenten Sint-Gillis en Sint-Lambrechts-Woluwe, Enaden, Entr'aide Marolles, ESA Saint-Luc, L'Escale, Espace P, Espace Social Télé-Service, Exil, Fairwork Belgium, FARES/VRGT, Fédération des Centres de Planning et de Consultations en Région de Bruxelles-Capitale, Fonds voor Europese hulp aan de meest behoeftigen (FEAD), La Fontaine, Le Foyer asbl/vzw, Free Clinic, GAMS/Belgique, HERMESplus, Hobo, Huis van de Mens, Infirmiers de rue/Straatverplegers, Jamais sans Toit, Kind & Gezin, L'Ilot, Latitude Nord, Maison médicale Anneessens, Maison médicale Couleur Santé, Maison médicale des Marolles, Maison médicale des Primeurs, Maison médicale du Miroir, Maison médicale Visa Santé, De Brusselse medische huizen/ Maisons médicales in hun geheel, MASS, Artsen zonder Grenzen, Dokters van de Wereld, Medimmigrants, Le Méridien, MOVE asbl, NASCI, Nativitas, Le Nouveau 150, Ô Soins de Tous, Opération Thermos, PAG-ASA, Les Petites Sœurs des Pauvres, Hoeksteen vzw, Pigment, Plateforme de Concertation pour la Santé mentale en Région de Bruxelles-Capitale, Plateforme Mineurs en Exil, Point Culture Poverello, Projet Bitume, Projet Lama, Le Relais, La Rencontre, Réseau Hépatite C, Resto Jet, Les Restos du Cœur, Rolling Douche, Rom En Rom, Samusocial International, Serve the City, Service droits des jeunes (SDJ), De diensten voor geestelijke gezondheidszorg van het Brussels Gewest, Sétis, Siréas, Le SMES-B, De Zusters van Moeder Teresa, Solidarité Grands Froids, SOS Enfants, SOS Jeunes, Transit, Ukrainian Voices, Ulysse, Wolu Services, Wolubilis, Wops asbl/vzw.

ONZE OPENBARE PARTNERS

Antenne scolaire Andromède, BAJ, BRAVVO, Bruss'help, Het Kabinet van de Minister van Bijstand aan Personen - Alain Maron, Het Kabinet van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Rudi Vervoort, CAP 48, CityDev, De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel Hoofdstad (GGC), de Europese Commissie, de gemeenten Anderlecht, Brussel, Elsene, Molenbeek, Schaarbeek, Sint-Joost, Sint-Lambrechts-Woluwe, Vorst, De OCMW's van Brussel, Anderlecht, Oudergem, Vorst, Elsene, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Lambrechts-Woluwe en Molenbeek, Délégué général aux droits de l'enfant, Fedasil, het Hoog Commissariaat van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen, het Sint-Pietersziekenhuis en alle ziekenhuizen van IRIS en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het RIZIV, de Nationale Loterij, het Ministerie van Cultuur en Gezondheid van de Franse Gemeenschap, ONE, het Europees Parlement, de politie van Brussel Hoofdstad-Elsene en de andere Brusselse plaatselijke politiediensten, de federale en gewestelijke Regie der Gebouwen, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Service d'Aide à la Jeunesse et le Service de Protection de la Jeunesse, de Preventiedienst van de gemeente Elsene, de dienst gemeentelijke eigendommen van de gemeente Sint-Jans Molenbeek, de Linnendienst van het OCMW van Brussel, de Jeugdendienst van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe, de DBDMH, de FOD Volksgezondheid, de POD Maatschappelijke Integratie, MIVB, de Stad Brussel, Viva For Life.

ONZE PRIVÉPARTNERS

De Brussels Hotels Association (BHA), Kliniek Sint-Jan, Sint-Anna Sint Remi Ziekenhuis, Duo Catering, Emergences asbl, Firmenich, Florair & Van Hong, Goods to give, de Brusselse hotels, Interparking, L'Oréal, Orange, Pharmacie Andromède, Rentokil, Shoes in the box, Sicli, Solucious, Warner Bros International prod. België.

fedasil

Stort een bijdrage

Uw solidariteit zorgt ervoor dat we onze interventiecapaciteit kunnen opdrijven om de daklozen te helpen.

U kunt een gift overmaken op rekening BE04 0000 0000 3131 via onze website www.samusocial.be of door deze QR-code te scannen:

Waarom een gift?

- Voor elke gift vanaf 40 € per jaar krijgt u een belastingvermindering van 45%. Een gift van 40 € kost u daardoor in werkelijkheid slechts 22 €.
- Samusocial is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving. Dat engagement betekent ook dat onze donateurs, onze medewerkers en ons personeel op zijn minst jaarlijks op de hoogte gehouden worden van de besteding die de opgehaalde ingezamelde middelen hebben gekregen.

Wij danken al onze partners en donateurs die zich aan onze zijde inzetten voor de daklozen.